Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 21 (1014) | Łódź, Wtorek 25 Stycznia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ״ב שבט תרפ״ז. | Nr. 21 (1014)

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71 || אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

היינט—ערעפנונג פון דער סיים-סעסיע

זיצונגען פון דער רעגולאמין-קאמיסיע און סעניארען-קאנווענט.—די פראגע וועגען די ארעסטירטע דעפוטאטען וועט נאך אויף דער היינטיגער סיים-זיצונג נישט בעטראכט ווערען.—יודישע קאלא בעקומט 4 3/4 שעה אויף די בודזשעט-דעבאטען.—אונצופרידענהייט פון׳ם סיים-מארשאלעק.—פינאנץ-מיניסטער וועט היינט נישט האלטען קיין עקספאזע.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט אין סיים געהערשט א שטארקע אויפלעבונג. די אלגעמיינע פעראינטערעסירונג האט ארויסגערופען די זיצונג פון דער רעגולאמין-קאמיסיע, וואו ס׳איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דעם רעגירונגס-פארשלאג ארויסצוגעבען די דעפוטאטען. אויף דער זיצונג זענען אנוועזענד געווען דער סיים-מארשאלעק ראטאי, דער יוסטיץ-מיניסטער מייש-טאוויטש. דער וויצע געהילפס-פראקוראר פון אפעלאציע-געריכט און דער ראט פון יוסטיץ מיניסטעריום מאלצעוואווער. באלד נאך דער ערעפנונג פון דער זיצונג האט דער סיים מארשאלעק ראטאי בעמערקט, אז ס׳איז שוין געווארען א מנהג, אז די פארשלאגען וועגען ארויסגעבען די דעפוטאטען ווערען אריינגעטראגען אין סיים און ערשט דער פלענום שיקט עס אריבער אין דער קאמיסיע.

ביי דעם פאל האט אבער דער סיים מארשאלעק פארגעשלאגען באלד צו-זאמענצורופען די קאמיסיע, ווייל דאס האלטען די דעפוטאטען אין ארעסט איז אוננארמאל און די לאגע דארף וואס שנעלער אויפגעקלערט ווערען, נאר אויב ס׳וועט זיך געפינען כאטש איין געגנער פון דעם, וועט מען מוזען דעם פארשלאג לויט דער ביז איצטיגער טראדיציע אריינטראגען אין סיים און ערשט דער סיים וועט איהם איבערשיקען אין דער קאמיסיע. דעפ. יערעמיטש (ווייטרוס.־קלוב) מיינט, אז הגם ארעסטירנדיג די דעפוטאטען האט די רעגירונג געבראכען די קאנסטיטוציע, זעהט ער נישט קיין נויטווענדיגקייט צו ברעכען אויך דעם רעגולאמין. צוליב דעם וואס דעפ. יערעמיטש האט זיין פראטעסט נישט צוריקגעצויגען, איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פאר-געקומען א זיצונג פון סעניארען קאנ-ווענט פון סיים. ס׳איז בעשלאסען גע-ווארען, אז די זיצונגען פון סיים ווע-לען פארקומען יעדען טאג א חוץ דעם 31. יאנואר און דעם 1. פעברואר. די דיסקוסיע זאל פארענדיגט ווערען דעם 12. פעברואר. ס׳איז בעשלאסען געווא-רען, אז דאס אפשיקען דורכ׳ן סיים דעם פארשלאג וועגען די ארעסטירטע דעפו-טאטען זאל נישט בעטראכט ווערען פאר דער ערשטער לעזונג, דעריבער וועט קיין דיסקוסיע איבער דער פראגע נישט קענען פארקומען. ס׳איז בעשלא-סען געווארען אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון סיים אנצוהויבען די אלגע-מיינע דעבאטע וועגען בודזשעט אויף 1927–8 יאהר. אויף דער דעבאטע איז בעשטימט געווארען 90 שעה, פון דעם וועט דאס יודישע קאלא בעקומען 4 3/4 שעה

אויף דער זיצונג פון סעניארען-קאנ-ווענט האט דעפ. הארטגלאס אנגעפרעגט, וואס וועט זיין מיט די אריינגעטראגע-נע אינטערפעלאציעס, וואס ביז איצט איז אויף זיי נישט געגעבען גע-ווארען קיין ענטפער. די פראגע וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהנסטער זיצונג פון סעניארען-קאנווענט.

וו א ר ש א, 24 טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) די קלובען פון נ. פ. ר.-ווייסרוסישער, קאמוניסטישער, און אוקראינישער סיים-קלובען וועלען אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון סיים אריינטראגען בעזונדערע פארשלאגען וועגען בעפרייען די ארעסטירטע דעפו-טאטען. ס׳איז פארויסצוזעהן, אז ס׳וועט קומען צו שטורמישע סצענעס.

וו א ר ש א. 24 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). דער ווייסרוסי-שער און אוקראינישער סיים-קלוב ווע-לען אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון סיים-אריינטראגען א פארשלאג וועגען אויסדריקען אונצופרידענהייט דעם מאר-שאלעק ראטאי פאר זיין פערהאלטען זיך אין דעם ענין פון די ארעסטירטע דעפוטאטען.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). אויף דער מאר-גענדיגער זיצונג פון סיים וועט דער פינאנץ - מיניסטער טשעכאוויטש נישט ארויסטרעטען. אן עקספאזע וועט ער האלטען בעת׳ן בעטראכטען דעם בוד-זשעט פון פינאנץ-מיניסטעריום.

פערבאטען די ציוניסטישע קאנפערענץ אין רומעניען.

ב ו ק א ר ע ש ט, 24. (טעלעגראפיש דורך יט״א). די אלרומענישע ציוניס-טישע קאנפערענץ, וואס האט דא געזאלט פארקומען דעם 23–25 יאנואר און אין לעצטען מאמענט פערבאטען געווארען דורך דער רעגירונג. אין די מאטיווען פונ׳ם פערבאט ווערט אנגעגעבען דעם ווילען אויסצומיידען אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

אלע בעמיהונגען מצד די ציוניסטען זענען געבליבען אהן רעזולטאט און די קאנפערענץ איז נישט פארגעקומען

דער וועלט-פערבאנד פון די באפטיסטען געגען רומעניע.

א פעטיציע מיט מיליאנען אונטערשריפטען.

לאנדאן, (י. ט. א.) דער ראט פון וועלט-פערבאנד פון די באפטיסטען האט בעשלאסען אנצוהויבען א פראטעסט-בעוועגונג אין אלע לענדער, וואו עס וואוינען באפטיסטען געגען דער שלעכ-טער בעהאנדלונג פון באפטיסטען און אנגעהעריגע צו אנדערע רעליגיעס אין רומעניען.

איצט ווערען געזאמעלט מיליאנען אונטערשריפטען אין אלע לענדער און דאס וועט איבערגעגעבען ווערען א פע-טיציע צום פעלקער-בונד מיט דער בקשה צו אינטערווענירען און ברענגען צו א פערבעסערונג פון דער לאגע.

א פערפלייצונג אין דרום איטאליען

ר וי ם, 24 (ספ. טעל.) אין גאנץ דרום-איטאליען פאלט שוין זייט 48 שעה א שטארקער רעגע. אין צעהנדליגער ערטער איז איבערגעריסען די באהן-קאמוניקאציע. די טייכען גיסען אויס. די באהן-ליניע רוים נעאפאל איז צושע-דיגט אויף 6 קילאמעטער.

אין דער פראווינץ בערגאמא קומען פאר גוואלדיגע שניי זאווערוכעס. אין די בערג איז אויס-געבראכען א שניי איבער 4 מעטער הויך. צוליב די גוואלדיגע רעגענס זענען די גאסען אויפ׳ן אונטערשטען טייל פון רוים פערגאסען מיט וואסער, די איינוואוינער אנטלויפען. אין א שטעטעל לעבען מארעציא זענען איינגעפאלען פיל הייזער. 8 מענשען זענען דערביי אומגעקומען.

גען. סקלאדקאווסקי זאל נאמינירט ווערען אלס געזונדהייטס-מיניסטער

מין. מיישטאוויטש זאל ווערען אינערן-מיניסטער.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש). אין די פאליטישע קרייזען ריכט מען זיך אויף גרויסע ענדערונגען אין דער רעגירונג. נאך דער אויפלעבונג פון פאסט-מיניס-טעריום, זאל איצט די רעגירונג פלאנען צו שאפען א בעזונדער מיניסטעריום פאר די ענינים פון דער עפענטליכער געזונדהייט. אלס מיניסטער פון פראָ-יעקטירטען מיניסטעריום זאל בעשטימט ווערען גענעראל סקלאדקאווסקי.

אין דעם פאל זאל אלס אינערן מי-ניסטער בעשטימט ווערען דער איצטי-גער יוסטיץ מיניסטער מיישטאוויטש, און אונטער זיין אויפזיכט זאלען דורכ-געפיהרט ווערען די קינפטיגע וואהלען צום סיים און סענאט.

הערבערט סעמיועל בראש פון דער עקספערטען-קאמיסיע פון א״י.

לאנדאן, 24. (טעלעגראפיש דורך יט״א). פון זיכערע קוועלען דערוויסט זיך די יט״א, אז די עקספערטען-קאמי-סיע, וואס וועט געשיקט ווערען קיין א״י אויפ׳ן סמך פונ׳ם אבמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען פראפ. חיים וויצמאן און לואי מארשאל, וועט זיין דער קערן פאר דער בילדונג פון דער יודישער אגענץ. מ׳רעכענט, אז פארזיצער פון דער קאמיסיע וועט זיין דער געוועזענער נציב-העליון הערבערט סעמיועל.

דייטש טעאטער. דירעקציע: זעמאן.

היינט דינסטאג, ד. 25 יאנואר 8.30 אווענט ווערט אויפגעפיהרט

„ווינער בלוט"

מיט אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.

הויז-בעזיצער,

וועלכע ווילען זיך בארגען געלד אין רעאליזירבארע ליסטען זאלען זיך ווענדען וועגען אינפארמאציעס צו שטיינשניידער, צעגעלניאנא 47, טעלעפ. 44-57 פון 3 ביז 6 נאכמיטאג. 119

זאפארט איבערצוגעבען

א גרויס געוועלב

מיט א גרויס צימער, בעסטען צענטרום פאר מאנופאק-טור. צו ערפאהרען וואלטשאנסקא 19, פראנט 1. שמאק ביי מ. ליסטער. 564

אלע, וועלכע האבען אזא צאהלרייכען אנטייל גענומען אין אבגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער טייערען

ב. ע.

וואלף גוראלסקי

און די אלע, וועלכע האבען אונז ארויסגעוויזען אזוי פיל מיטגעפיהל, דריקט אויס פון טיפסטען הארצען דעם הערצליכסטען דאנק

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

604

פּיאַסט און נ.ז.ל. איבערגעריסן דעם אָפּמאַך:
וועגן דעם זעלבסטפערוואַלטונגס־געזעץ.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דער פּיאַסט־קלוב אָפּגעהאַלטן אַ בעראַטונג ס׳איז בעשלאָסן געוואָרען צו קינדיגען דעם געשלאָסענעם אָפּמאַך וועגען דעם זעלבסטפערוואַלטונגס־געזעץ און אויסאַרבייטען אַן׳אייגענעם געזעץ־פּראָיעקט, וואָס זאָל גאַראַנטירען די רעכט פון דער פּוילישער מינדערהייט אין די מזרח־געביטען.

אויך דער סיים־קלוב פון נ. ז. ל. האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג וואו ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען ענטליכע בעשלוסען. אַלס גענעראַל־רעדנער מצד׳ן קלוב איז בעשטימט געוואָרען דעפּ. גלאָמבינסקי.

ס׳דראָהט א שטרייק פון די באַהנען, פּאָסט און טעלעגראַפען.

וואַרשאַ, 24. (טעלעפאָניש). די אַרבייטער פון דעם קאָמוניקאַציע־בלאָק, צו וועלכען עס געהערען דער פּראָפ. פעראיין פון די באַהן־אַרבייטער. דער פערבאַנד פון מאַשיניסטען. דער פעראיין פון באַהן־בעאַמטע און דער פעראיין פון די פּאָסט־אָנגעשטעלטע האָבען אַרויסגעשטעלט אַ געמיינזאַמע פאָדערונג וועגען אַ הוספה. די אונטערהאַנדלונגען מיט דער רעגירונג דויערן שוין עטליכע חדשים און האָבען דערוויל קיין בעפרידיגענדען רעזולטאַט פאַר די אָנגעשטעלטע נישט געבראַכט.

די טעג האָט דער בלאָק אָנגענומען אַן׳איינשטימיגען בעשלוס נישט אָפּצושטעלען זיך אַפילו פאַר אַ שטרייק. אויב די רעגירונג וועט נישט בעריקזיכטיגען די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען.

אַ דעלעגאַציע פון בלאָק וועט מעלדען דער רעגירונג וועגען דעם בעשלוס.

יאַפּאַן זאָגט אָב ענגלאַנד
צו אינטערווענירען געמיינזאַם אין כינאַ.

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.) פון טאָקיאָ מעלדעט מען, אַז די יאַפּאַנישע רעגירונג האָט אויף דעם נייעם פּאָרשלאָג פון ענגלישען אַמבאַסאַדאָר, אַז יאַפּאַן זאָל מסכים זיין אויף אַ געמיינזאַמע אינטערווענץ מיט ענגלאַנד אין כינאַ, ווידער ערקלערט, אַז זי איז קאַטעגאָריש געגען דעם, ווייל דאָס וואָלט בלויז פערגרעסערט די מהומה אין כינאַ.

אין לאָנדאָן שפּירט מען נאָך מיט אַ שטאַרקער בעאונרוהיגונג די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען אין כינאַ. לעצטענס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין כינאַ 4 באַטאַליאָנען פיעכאָטע.

פּעקין, 24 די אַמעריקאַנישע מיסיאָנערען פערלאָזען איילינג די פּראָווינץ פּאָקיען. אין דער פּראָווינץ הונאַד זענען פאָרגעקומען פיל אַנטיקריסטליכע מאַניפעסטאַציעס. אין שטאָט פוּאַנג־טאַן האָט דער המון בעת אַן׳אַנטי־ענגלישער דעמאָנסטראַציע פערברענט די בנינים פון דער געזעלשאַפט „אַזיאַטיק פּעטראָלעאום״, וואָס עס האָבען זיך געפונען 2000 טאָנען נאַפט.

לאָנדאָן, 24 (פּאַט) דער וויצע־קעניג פון אינדיען האָט אין פּאַרלאַמענט מיטגעטיילט, אַז די רעגירונג האָט בעשלאָסען אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין כינאַ איבערצוגעבען צו דער דיספּאָזיציע פון ענגלאַנד דעם קאָנטינגענט פון׳ם אינדישען לאַנדס־מיליטער

אויף מוסאָליני׳ן שיער אויסגעפיהרט נאָך אַן „אונגעלונגענעם אַטענטאַט״.

ניצאַ, 24 (ספּ. טעל.) די היגע פּאָליציי האָט אַרעסטירט דעם איטאַליענישען זשורנאַליסט קאַנאָווי, וועלכער האָט געפּרובט אָנרעדען זיינעם אַ קאָלעגע, אַן׳אַנטיפאַשיסט, אויסצופיהרען אַ כלומר׳שטען אַטענטאַט אויף מוסאָליני׳ן. קאַנאָווי האָט זיך מודה געווען, אַז ער האָט געשפּילט אַ פּראָוואָקאַטאָרישע ראָליע.

ראָמאַן־פּרעמיען־קאָנקורס
פון „נייעם פאָלקסבלאַט״
קופּאָן
№ 10.

אונטערשטאַטס־סעקרעטאַריאַט
פאַר די ענינים פון די נאַציאָנאַלע־מינדערהייטען.

וואַרשא, 24 (טעלעפאָניש) די פראַגע וועגען שאַפען ביים פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט אַן׳אונטערשטאַטס־סעקרעטאַריאַט פאַר די ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען ווערט אין אַ גרויסער מאָס קריסטאַליזירט.

עס איז אַ פאַקט, אַז דאָס בעשטימען דעם פּוילק. סלאַוועק אַלס בעאַמטען פאַר ספּעציעלע אויפטראַגען ביים פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט, ווען עס ווערט אויך איבערגעגעבען דער רעפעראַט פאַר די ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, איז גאָר אַן׳ איבערגאַנגס־סטאַדיום. וואָס האָט דעם צוועק צוצוגרייטען דעם אונטערשטאַטס־סעקרעטאַריאַט פאַר די דאָזיגע ענינים. פּוּלקאָווניק סלאַוועק רעכענט זיך אַלס אַ קענער פאַר די ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, בעזונדערס פון די סלאַווישע. ער האָט מיט אַ קורצער צייט צוריק געוויילט אין מזרח גאַליציען און דאָרט נישט אָפיציעל קאָנפערירט מיט די פיהרער פון די אוקראַאינער.

ווי מען פערזיכערט זאָל ער אויך האָבען געהאַט אַ בעדייטענדען איינפלוס אויפ׳ן בעשטימען דעם סענאַטאָר דאַברוצקי אַלס בילדונגס־מיניסטער, ווערענדיג אין איהם די פּערזאָן וואָס וועט, אין די אנגעלעגענהייטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, קאָנען איינפיהרען אין בילדונגס־מיניסטעריום דעם נייעם קורס.

עס איז אָבער נישט ריכטיג די השערה, אַז פּוּלק. סלאַוועק וועט בעשטימט ווערען אויף דעם דאָזיגען אַמט. ביי היינטיגען טאָג איז ווייטער אַקטועל די קאַנדידאַטור פון טעג. פּראָפ. קאַלינאָווסקי, הגם מצד געוויסע סיים־קרייזען ווערען אַרויסגערוקט אויך אַנדערע קאַנדידאַטורען (צווישע אַנדערע רופט מען אויך אָן דעם נאָמען פון דעפּ. ד״ר פּאָלאַקיעוויטש). פּוּלק. סלאַוועק דאַרף נאָר אויסאַרבייטען דאָס פּראָגראַם און צוגרייטען דעם מאַטעריאַל פאַר׳ן נייעם אונטערשטאַטס סעקרעטאַריאַט.

ווי מען פערזיכערט אין די סיים־קרייזען וועט דאָס שול־וועזען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען ווייטער בלייבען אונטער דער אָנפיהרונג פון בילדונגס־מיניסטעריום. דעם נייעם אונטערשטאַטס־סעקרעטאַריאַט וועלען נאָר איבערגעגעבען ווערען די רעליגיעזע, סאָציאַלע און געזעלשאַפטליכע ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. צו דעם דאָזיגען אונטערשטאַטס סעקרעטאַריאַט וועט אויך געהערען די השגחה איבער דער טעטיגקייט פון די נאַציאָנאַלע, רעליגיעזע, קולטורעלע און סאָציאַלע אָרגאַניזאַציעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

איבער דער טעכנישער אומגעליכקייט אויסצוטיילען אַלע אנגעלעגענהייטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען פון די מיניסטעריומס און ווערמענס רשות זיי געפינען זיך איצט און זיי קאָנצענטרירען אין׳ם ספּעציעלען אונטערשטאַטס סעקרעטאַריאַט וועט איינגעפיהרט ווערען דער פּרינציפּ, אַז אין אַלע פּרינציפּיעלע פראַגען, זאָל דאָס בעטרעפענדע מיניסטעריום פעראיינהייטליכען זיין שטעלונג מיט׳ן אונטערשטאַטס סעקרעטאַריאַט.

וואַרשא, 24. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די רעגירונג לייקענט אָפּיציעל אָפּ די קלאַנגען, אַז ס׳זאָל געבילדעט ווערען אַ בעזונדערער אונטערשטאַט־סעקרעטאַריאַט פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, ווי מיר דערוויסען זיך אָבער וועט פּוּלקאָווניק סלאַוועק זיך בעשעפטיגען מיט דער פראַגע פון די סלאַווישע מינדערהייטען אַלס בעאַמטער פאַר ספּעציעלע אַנגעלעגענהייטען ביים פּרעמיער.

הגמנסיה העברית „יבנה״ בלודז
צורכת נשף אבל למות
אחד העם
באולם „הזמיר״, שדרות קושציושקי 21
במוצאי שבת קודש כ״ו שבט תרפ״ז 29/1 בשעה 8.30 בערב.
ההלת הגמנסיה.
539

ענגליש
לערנט אויס אַ רוטינירטער לעהרער, נאָר־וואָס צוריקגעקומען פון ענגלאַנד, אין אַ קורצער צייט. צו אינפאָרמירען זיך אין בוכהאַנדלונג ל. קרישעק, פּאַמאַרסקאַ 45 פון 2—4 נאָכמ. און פון 8—9 אין אָווענד.
580

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פרייזען בילליגע! בעצאָהלונג אויך אין בעצאָהלט

מאַסאַזש־ און היילגימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
ריקענביינער־פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען־שמערצען, פעטזוכט, אַרטעריטיזם, שטוהל־פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

— ד״ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ״.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו.

Dr. Z.
Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען־קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן־כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דושאָנעלעס, צאָהן־פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, רענטגענ־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוענד, פרויען—12—1 ביז 3 נאָכמ.
876

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט־הייל אנשטאַלט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד.

היינט, דינסטאַג, דעם 25־טען יאַנואַר וועט אין זקנים־הויז, פּאַמאַרסקאַ 56 פאָרקומען אין 2־טען טערמין די יעהרליכע
גענעראַל־פערזאַמלונג
פון די מיטגלידער פון „מחסה לזקנים״.
מען בעט אַלע מיטגלידער פּינקטליך צו קומען, דען עס זענען זעהר וויכטיגע פראַגען צו ערלעדיגען.
די פערוואַלטונג.
605

עס קלינגט שוין אין גאַנץ לאָדז,
אַז אַלע אַרט בימעס. פּאַדיומס, רעקווויסען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס, פינאַנס, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אַמבעסטען, אַמבילינסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאָניאַ״ אַלעיאַ 1 מאַי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות אין אַנווייזונגען אין אַלע שטייער־אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שטיינצער אינגענער: האַנדעלס־ און פּריוואַט־קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אַנגענומען אויסצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% בילליגער.

היינט, דינסטאַג, דעם 25־טען יאַנואַר קומט פאָר די יעהרליכע
גענעראַל־פערזאַמלונג
פון קאָנדיטאָר־פעראיין אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער־פערבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4. פּינקטליך 5 אַ זייגער אין אָווענד.
גלייכצייטיג קומט פאָר די פייערונג פון דער איינווייהונג פון
צעכאָווען־פאַהן
אויף וועלכע אַלע מיטגלידער פון פעראיין ווערען געבעטען פּינקטליך צו ערשיינען.
די פערוואַלטונג.
601

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 60 יאָהר מיין טייערע פרוי, אונזער ליבע מוטער און שוויגער־מוטער
ב״ע רחל ראָזען (עבער)
געבוירען
די לויה וועט פאָרקומען היינט, דינסטאַג, 1 אַ זייגער ביי טאָג פון טרויער־הויז גאַרוטאַ־אַבראַמאָוויטש־גאַס 42, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין טיפען טרויער דער
מאַן, זוהן, טעכטער און איידעם.
608

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען ביילייד די פאַמיליעס ד״ר גוראַלסקי און ד״ר שמואל גוראַלסקי ווי אויך דער פאַמיליע יעקב ליבראַך צוליב׳ן טויט פון זייער פאָטער און שווער
ר׳ וואָלף גוראַלסקי נ״ע
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ד״ר ירמיהו פרענקעל און פרוי.
609

„נייער פאלקסבלאט“

די געשעהענישען אין מזרח-אזיע.

ווי עס ווייזט אויס, שטעהען מיר היינט פאר זעהר גרויסע געשעהענישען אין מזרח-אזיען. אין לאנדאן זענען פארגעקומען וויכטיגע קאבינעט-זיצונגען און עס זענען אנגענומען געווארען באשלוסען פון דער גרעסטער באדייטונג. אין פערלויף פון די לעצטע עטליכע טעג זענען אבגעגעבען געווארען באפעהלען צו נייע טיילען פון ענגלישען פלאט תיכף צו געהען צו די ברעגען פון כינא. פון די ענגלישע האפענס זענען געשיקט געווארען אהין מארינע-סאלדאטען. די ענגלישע רעגירונג האט זיך ענטשלאסען צו אקטיווע און פעסטע שריט, וועלכע לאזען נישט איבער קיין צווייפעל, אז גרויס-בריטאניען וועט פערטיידיגען איהר ריזען-פערמעגען אין כינא מיט אלע מיטלען און וועט זיך ווייטער נישט לאזען אבשרעקען פון דער וואקסענדער אנטי-ענגלישער באוועגונג.

אין משך פון די לעצטע פיר וואכען האט די ענגלישע רעגירונג פערזוכט צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט דער רעגירונג פון דרום-כינא. דער ענגלישער אמבאסאדאר אין פעקין האט געמאכט א ספעציעלע רייזע קיין האנקאו, וואו ער האט זיך געטראפען מיט'ן מיניסטער פאר אויסלענדישע ענינים פון דער דרום-כינעזישער רעגירונג. ענגלאנד האט אונטערגענומען אויך א גאנצע רייהע שריט ביי די רעגירונגען פון די לענדער, וועלכע האבען גרויסע אינטערעסען אין כינא, כדי אויף אזא אופן עפענטליך צו דעמאנסטרירען, אז די בריטישע אימפעריע וויל שטעהען אויף א פריינדליכען פוס מיט דעם כינעזישען פאלק און איז גרייט צו געהען אויף אלערליי פשרות, נאר כדי צו געפינען א וועג פאר א צוזאמענלעבען און צוזאמענארבייט.

ביז צום היינטיגען טאג האבען די אלע פריינדשאפטס-דעמאנסטראטיווע שריט מצד דער ענגלישער רעגירונג קיין גרויסע פריינדשאפט איהר נישט אריינגעבראכט. צי די אויפרעגונג געגען די ענגלענדער איז אוועק שוין צו ווייט, אדער אפשר זענען די פערטרעטער פון דער ענגלישער רעגירונג אין כינא נישט די פאסענדסטע עלעמענטען, כדי דורכצופיהרען די לאנדאנער דירעקטיוען, אבער אזוי ווי די לאגע איז ביז איצט אויסגעפאלען, איז די שטימונג געגען די ענגלענדער אין כינא היינט וואך ערגער ווי זי איז געוועזען מיט צוויי חדשים צוריק. פאקטיש ווערען אלע ענגלענדער, וועלכע האבען זיך א מאל באזעצט אין צענטראל-כינא, ארויסגעטריבען פון דארט אהן שום רחמנות. מען וויל אבריינגען דאס לעבען פון די ענגלענדער. מען רודפט אלץ וואס איז ענגליש.

כדי אפצושאצען די לאגע היינט צו טאג מוז מען וויסען, אז עס האנדעלט זיך נישט פאר ענגלאנד וועגען פאליטישען פרעסטיזש. עס איז א פראבלעם פון הונדערטער מיליאנען פונטען, וועלכע ענגלענדער האבען דארט אינוועסטירט. עס האנדעלט זיך וועגען ריזיגע געשעפטס-פירמען און געשעפטס-פערבינדונגען, וועלכע זענען אויפגעבויט אין משך פון צעהנדליגער און צעהנדליגער יאהרען. לאזען דאס אלץ געהען אויף שטענדיג פערלוירען און בעגראבען וואלט געהייסען ליידען אן אומגעהויער גרויסע מפלה, נישט פירענדיג קיין שום מלחמה, נישט פערטיידיגענדיג זיינע רעכט.

ווי גערעכט עס זאלען נישט זיין די פאדערונגען פון כינא, וועלכע וויל זיך באפרייען פון דער אבהענגיגקייט און דעם דריקענדען קאנטראל פון די אייראפעאישע מלוכות, איז נישטא קיין אנדער אויסוועג ווי צו פערטיידיגען זייער רעכט מיט געוואלד, אויב מען זאגט זיך אב פון פערהאנדלונגען מיט זיי אויס'ן וועג פון פשרות.

די בעשטימטע האנדלונג פון דער ענגלישער רעגירונג וועט פריהער פון אלץ ברענגען דערצו, אז אויך די אנדערע גרויסע מלוכות וועלען זיך דארפען ענטשיידען און אדער פערטיידיגען זייערע אינטערעסען אזוי, ווי דאס לאזט זיך נאר טון, אדער אבזאגען זיך אינגאנצען פון איינגעפונדעוועטע און טייערע פאזיציעס.

ה. גראסמאן.

פאר'ן ארץ-ישראל-אויפבוי.

דער גרויסער 7 און א האלב-מיליאן-דרייוו אין אמעריקא.—אפמאך וועגען דער „יודישער אגענץ“

(א בריף פון ניו-יארק).

אין ניו-יארק איז די פייערליכע עפענונג פון דרייוו פארגעקומען אויף א גרויסער פאלקס-פערזאמלונג אונטערן פארזיץ פון ריכטער ראזאלסקי. דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט-ארגאניזאציע ד"ר חיים ווייצמאן און דער וויצע-פרעזידענט פון יודיש-אמעריקאנישען קאנגרעס און פרעזידענט פון דעם יודיש'אמעריקאנישען קאמיטעט לואי מארשאל האבען געהאלטען וויכטיגע רעדעס.

ד"ר ווייצמאן, וועלכער איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס ענטוזיאזם האט אין אנהויב פון זיין רעדע מיטגעטיילט, אז עס איז ענדליך געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די ציוניסטען און נישט ציוניסטען אין אמעריקא. ד"ר ווייצמאן האט פארגעלעזען דעם בריף אויסטויש צווישען איהם און מארשאל'ן. ווייצמאן האט אין זיין בריף צו מארשאל'ן אויסגעדריקט זיין בעדויערן, דאס צוליב פערשידענע מיספערשטענדנישען זענען ענטשטאנען אונגליקליכע מיינונגס-פערשידענהייטען, צוליב וועלכע עס האט געליטען סיי דער ציוניזם סיי די אינטערעסען פון אנדערע ריכטונגען. ווייצמאן האט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז עס מוז קומען צו א צוזאמענארבייט צווישען די ציוניסטען און נישט-ציוניסטען, וועלכע שטעלען ניש די ארץ ישראל ארבייט אויפ'ן ערשטען פלאן. ווייטער האט ד"ר ווייצמאן געלויבט די טעטיגקייט פון „דזשאינט“ אין ארץ-ישראל און האט אויך דערמאהנט וועגען זיינע פערהאנדלונגען אין פאריז מיט'ן לייטער פון „דזשאינט“-דרייוו ה' דוד בראון, בעת וועלכע עס איז איינשטימיג פעסטגעשטעלט געווארען, אז מען דארף ברענגען צו א פערשטענדיגונג, כדי נישט ברענגען שאדען — דורך געגענזייטיגער פראפאגאנדע — נישט דעם ארץ-ישראל-אויפבוי און נישט דער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד.

עס האט גענומען דאס ווארט לואי מארשאל, וועלכער האט ערקלערט, אז אויך ער שטרעבט צו שלום. ער לעגט פאר צו פערגעסען די געגענזאצען, וואס האבען זיך פערשארפט אין עבר און זיך פעראייניגען אין דער ארבייט פאר דעם עתיד.

נאכדעם האט ד"ר ווייצמאן, ביי א געשפאנטער שטימונג, פארגעלעזען דעם טעקסט פון אבמאך וועגען פערברייטערן די יודישע אגענץ, וואס איז אונטערגעשריבען דורך איהם און דורך לואי מארשאל.

אין הסכם מיט'ן אבמאך דארף געשאפען ווערען אן אונפארטייאישע קאמיסיע פון עקספערטען, וועלכע וועט אינגיכען אבפאהרען קיין ארץ ישראל און דארט גענוי זיך בעקענען מיט דער לאגע און צושטעלען א באריכט, אין וואס פאר א בעדינגונגען עס קען זיך געהעריג ענטוויקלען די אויפבוי-ארבייט אין ארץ-ישראל. די קאמיסיע דארף אויסארבייטען פארשלאגען וועגען איינפיהרען אזא צוועקמעסיגען ארבייטס-סיסטעם, וואס זאל ענטשפרעכען די רעאלע בעדערפענישען פון ארץ-ישראל און דער איינוואנדערונג. די קאמיסיע דארף אויך אויסארבייטען א גענויעם פינאנץ-פלאן און גענוי שטודירען די פראגע פון בודזשעט. חוץ דעם דארף די קאמיסיע אויספארשען די מעגליכקייטען צו פערשפרייטען די יודישע קאלאניזאציע אין די שכנישע לענדער פון ארץ-ישראל, ווי אויך די מעגליכקייט צו בעקומען נייע ערד שטחים אין ארץ-ישראל גופא. ספעציעל דארף דורך דער קאמיסיע אויסגעפארשט ווערען דער אימיגראציע פראבלעם אין צוזאמענהאנג מיט דער קאלאניזאציע, ווי אויך אין הסכם מיט די אלגעמיינע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען פון ארץ-ישראל.

נאכדעם ווי די עקספערטען-קאמיסיע וועט צושטעלען איהר באריכט, וועט פארמעל געשאפען ווערען די „נייע דזשויש אייזשענסי“. ווי מען זאגט זאלען אין דער עקספערטען קאמיסיע קיין ארץ-ישראל איינגעלאדען ווערען איינינע חשובע פערזענליכקייטען, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער לאנדאנער קאנפערענץ פאר די ווירטשאפטס-פראגען פון ארץ-ישראל.

עס האבען נאך גערעדט דער פארזיצער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אמעריקא לואי ליפסקי און ראבינער סטעפען וויז. ביידע רעדנער האבען בעגריסט דעם אבמאך, בעצייכענדיג איהם אלס א נייע ערא פון הארמאניע און פרידען פאר דעם אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

אויף דער פערזאמלונג איז געזאמעלט געווארען מעהר ווי א האלבער מיליאן דאלאר פאר'ן ארץ-ישראל-דרייוו.

דער אבמאך צווישען דר. ווייצמאן און לואי מארשאל, איז איידער זיין פערעפענטליכונג, בעהאנדעלט געווארען אויספיהרליך אויף דער זיצונג פון דעם ארץ-ישראל דרייוו-קאמיטעט. דער ענדגילטיגער טעקסט פון אבמאך האט ארויסגערופען געוויסע בעווארענישען מצד איינינע מיטגלידער פון קאמיטעט, וועלכע האבען איינגעפינען, אז די פארם פון בריף-אויסטויש און דער אבמאך גופא קענען אויסגעטייטשט ווערען ווי א געוויסע ארט טאדלונג פון דער פאליטיק פון די אמעריקאנער ציוניסטישע פיהרער אין בעצוג צו דער קאלאניזאציע-פראגע אין סאוויעט-רוסלאנד. ענדליך איז דער אבמאך ענטגילטיג אקצעפטירט געווארען.

לואי ליפסקי און סטעפען וויז האבען גראטולירט דעם עקזעקוטיוו מיט'ן גרויסען ערפאלג, וועלכער האט געבראכט צום אונטערשרייבען דעם אבמאך צווישען דעם „דזשאינט דיסטריבושן קאמיטע“ און דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

(יט"א).

דער אוצר פון נאפאלעאנ'ס צייטען,

וועלכען א יודישער אפיציר וויל האבען געפינען אין עסטרייך.

די פעראנטווארטליכע פאליטיקער פינאנסיסטען אין עסטרייך דארפען זיך איצט אויס זייערע קעפ, ווי אזוי ארויסצוציהען פון דער טיפער בלאטע דעם פערזונקענעם וואגען פון דער עסטרייכישער פאסט שפאר-קאסע און ווי ארום ממלא צו זיין דעם פיל-מיליאניגען דאלאר-שאדען, וואס באזאל אינאיינעם מיט דעם פריהערדיגען קריסטליך-סאציאלען פינאנץ מיניסטער דר. אהרער, האבען אנגעטון; און דא קומט אן אמאליגער יודישער אפיציר, לעאפאלד לעווין, און איבערראשט די גאנצע עסטרייכישע עפענטליכקייט מיט דער בשורה, אז ער האט געפונען אן אוצר מיט רייכעם גאלד, נישט מעהר און נישט וועניגער ווי דריי הונדערט וואגאנעס.

דער דאזיגער געוואלדיגער שאץ, בעהויפטעט דער אפיציר לעווין, ליגט פערגראבען אין שענברונער פארק, נישט ווייט פון דעם קייזערליכען שלאס, און ער שטאמט פון נאפאלעאנ'ס צייטען, צי פון דער צייט פון דעם טערקיש-עסטרייכישען קריג.

די לעגענדע מיט דעם פערגראבענעם אוצר, וועלכע האט די מענשען קיינמאל קיין רוה נישט געגעבען, קומט אלץ אויפ'ס ניי אויף אין דער איצטיגער דלות'דיגער עסטרייך. האט אויך דער אמאליגער עסטרייכישער אפיציר לעווין געפרובט זוכען גליק, נעמענדיג דערביי צוהילף זיין צויבער-שטעקעלע. איהר מוזט נעמליך וויסען, אז דער דאזיגער הויפט-לעווין איז א ספיריטואליסט און א שטיק מכשף, וועלכער בעווייזט אותות ומופתים מיט זיין צויבער-שטעקעלע, אדער ווי מ'רופט עס אויף דייטש: די „וואונשעל רוט“. וועגען אט דעם אפיציר דערצעהלט מען זיך אן פון דער לעצטער מלחמה פערשידענע לעגענדעס:

אט די „וואונשעל-רוט“ האט אויך געהאלפען דעם הויפטמאן-לעווין אויסצוגעפינען דעם גאלדענעם אוצר. טעג-לאנג איז אונזער אמאליגער אפיציר ארומגעגאנגען ארום דער קייזערליכער בורג, ער האט אויסגעמאסטען דעם גאנצען פארק אין שענברון לארכו ולרחבו, ביז ער איז צוגעקומען צו א פלאץ וואו זיין צויבער-שטעקעלע האט איהם אנגעהויבען קיצלען אין האנד.

אהא, דא איז ער! ער געהט ווייטער און ווייטער, און די „וואונשעל-רוט“ הערט אלץ נישט אויף צו „רעאגירען“, א סימן, אז דער גאלדענער אוצר אונטער דער ערד ציהט זיך איבער אזא לאנגען שטח. דאן האט זיך דער הויפטמאן אבגעשטעלט, ארויסגענומען א בליי-פעדער מיט פאפיר און לויט דעם שטח, אויסגערעכענט האר-גענוי, אז עס ליגען דארט פערגראבען גאנצע דריי הונדערט וואגאנעס ריין גאלד. און נאך דעמזעלבען טאג איז די גאנצע עסטרייכישע בעפעלקערונג געווארען איבעראשט מיט דער דאזיגער פרעהליכער בשורה.

עס פערשטעהט זיך, אז די ידיעה האט אין גאנץ וויען ארויסגערופען די גרעסטע סענסאציע. קודם האבען זיך א לאז געטון מאסענווייז די ריהרעוודיגע רעפארטערס און צייטונגס-לייט כאפען אן אינטערוויו ביים אפיציר לעווין, אדער ביים האפראט היי-ריך, דעם ממונה פונ'ם שענברונער שלאס. און כמעט אלע האבען בעמיהט צו פעדערען זיך איינער פאר'ן אנדערען, האבען זיך אין שענברון אלע צונויפגעטראפען.

דארט האבען זיי אבער נאר בעקענט געוואויר ווערען, אז די מעשה איז אמת. דער ממונה פונ'ם קייזערליכען פאלאץ ווייסט אליין נישט קיין סך, אויך ער האט וועגען דעם נאר געהערט קלינגען. מעהר וואלט שוין געקענט דערצעהלען דער בעל דבר אליין, דער אפיציר לעווין. אבער אויך ער פערהאלט זיך זעהר רעזערווירט און קארגט מיט'ן ווארט. א נאר איז ער, אויסצופויקען זיין סוד פאר אזעלכע בעלי-סוד ווי צייטונגס-רעפארטערס. האט זיי דער גוטער לעווין נאר דערצעהלט, אז ער פערנעהמט זיך שוין אנ'ערך פון פערציג יאהר מיט שטודירען די „וואונשעל-רוט“ און אז נאך א סך ביטערע אנטוישונגען האט זיך איהם איינגעגעבען צו זאמלען גוטע דערפאהרונגען, וועלכע ער האפט איצט צו בעווייזען פאר דער גאנצער וועלט.

נאך עטליכע און צוואנציג יאהר דינסט, האט ער זיך אבגעזאגט פון זיין שטעלע אין מיניסטעריום, כדי צו קענען זיך אפגעבען אינגאנצען מיט זיין צויבער-שטעקעלע. נאך זיין איצטיגען עקספערימענט אין שענברונער פארק, וועט די וועלט ערשט זעהן, אז די וואונשעל-רוט איז נישט קיין שווינדעל און ער איז נישט קיין שארלאטאן.

אבער אויך די דאזיגע פאר ווערטער און די בלויזע בעשטעטיגונג פון דער ידיעה זענען גענוג, אז וויען און ברייטע קרייזען פון דער בעפעלקערונג זאלען זיך דערויף אפרופען מיט דעם גרעסטען אינטערעס. א קלייניגקייט א ביסעל, רער גרויסער אוצר, וועגען וועלכען מ'האט אזוי לאנג געחלום'ט און געהאפט, איז פלוצים אויפגעדעקט געווארען, דא צו אין שענברון, אין מיטען דעם פאלקס-פארק. עס האבען זיך אויך באלד א לאז געטון קיין שענברון מחנות מענשען, גאלד-הונגעריגע און גאלד-זוכענדיגע, א טייל מיט ריסקאלעס און גראב-אייזענס, אין דער האפנונג, אז עס וועט זיך זיי דאך איינגעבען צו דערקענען דאס געבענטשטע ארט און צו בעקומען כאטש א קווינט גאלד.

צו זייער בעדויערן האט א שטרענגע פארק-וואך געקוקט אויף אימליכען פערבייגעהענדיגען מיט זיבען אויגען און די פערדעכטיגע איבערהויפט נישט געלאזט ווייטער געהן.

אויך די ליבעס פארלעך, וועלכע פלעגען ביז אהער אין שענברונער פארק, אין א ווינקעלע, קענען אונגעשטערט פלירטעווען, זענען איצט אויך געשטערט אין זייער ליבע דורך דער גרויסער צאל מענשען און די פיל אויגען.

נישט בעסער געהט עס אבער אויך דעם אפיציר לעווין גופא, פון וועמען עס קומט ארויס די גאנצע שמחה. לעת עתה קומט ער נעבעך אפ מיט דעם קיצעל אין דער האנד און מיט דער גרויסער רעקלאמע, וואס די צייטונגען מאכען איהם. פון די דריי הונדערט וואגאנעס גאלד האט ער נאך קיין פיצעל נישט דערלעבט צו זעהן.

עס האבען זיך אויך שוין געפונען מענשען, ספעקולאנטען, וואס ווילען מאכען א געשעפט מיט דעם הויפטמאן לעווין און מיט זיין צויבער-שטעקעלע. נאך וואס עפיס ווארטען אויף דעם שענברונער אוצר, און פארוואס זוכען דוקא גאלד? די „וואונשעל-רוט“ קען דאך העלפען אויסגעפונען אויך מינעראלען און אנדערע נאטור-אוצרות: האבען מענשען גענומען גרינדען געזעלשאפטען, וואס זאלען מיט דער הילף פון דער וואונשעל-רוט גרובען די ערד און זוכען אלע מעגליכע זאכען. און עס האט זיך אנגעהויבען א געיעג נאך קאפיטאל און בעטייליגונגען מיט הבטחות אויף געווינסטען און קורח'ס עשירות, און מי יודע ווי ווייט מ'וואלט געווען פערקראכען, ווען די רעגירונג זאל נישט געווען באלד ארויס מיט עפענטליכע קאמוניקאטען און ווארענען די לייכט-גלויביגע בעפעלקערונג.

מ. ה.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
צוריגעקעהרט.
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6–7, זונטאג פון 3–4.

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
.25 יאַנואַר 1927.

25 דינסטאָג כב שבט תרפ"ז	יאַנואַר זון-אויפגאַנג 7.17 זון-אונטערגאַנג 3,30 לענג פון טאָג. 9

באַהן-מיניסטער ראָמאָצקי אין לאָדז.

(-) נעכטן האָט געווײלט אין לאָדז דער באַהן-מיניסטער אינזש. ראָמאָצקי, וועלכער איז צוריקגעפאָהרען פון ספּאַלע, וואו ער איז געווען אויף יאַגד,

דער בעזוך פון מיניסטער אין לאָדז איז געווען אַ ריין-פּריוואַטער.

גאַסען וועלען אָבגערייניגט ווע־רען פון סטראַנאַנעס.

(פ) דער לאָדזער וואָיעוואָדע ה' יאַש־טשאָלט צוזאַמען מיט'ן רעגירונגס-קאָמי־סאַר ה' איזשיצקי אַרבייטען אויס אַ פּלאַן וועגען אָבריינינגען אַ רייה גאַסען פון סטראַגאַנעס.

דער גענויער פּלאַן וועט ערשט אויס־געאַרבייט ווערען.

פאָדערונגען פון די שטאָ־טישע אַרבייטער ווערען נאָכגעגעבען.

(ס) אין קאַבינעט פון וויצע-פּרעזי־דענט וואָיעוואודזקי איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון די שטאָדטישע אַרבייטער און אָנגע־שטעלטע וועגען די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען.

נאָך לענגערע אונטערהאַנדלונגען זע־נען די צדדים געקומען צו א הסכם פּיי וועגען 8-שעה'ריגען אַרבייטסטאָג, טיי וועגען די אַנדערע פראַגען.

וועגען רעאַליזירען די אָנגענומענע בעשלוסען וועט נאָך פאָרקומען אַ קאָנ־פערענץ.

סר.-קאַסע-דאָקטוירים וועלען נישט בעקומען קיין הוספה.

(ס) לעצטענס האָבען די דאָקטוירים פון דער קראַנקען-קאַסע זיך געווענדעט צו דער פערוואַלטונג וועגען אַ הוספה.

די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען־קאַסע האָט אָבער געענטפערט, אַז די פינאַנציעלע לאַגע איז אַ שלעכטע. און די דאָקטוירים זאָלען צוליב דעם צו־ריקציהען זייער פאָדערונג.

נ.פ.ר.'אישע שטרייק-קאַסעס.

(-) די פעראיינען פון „פּראַצאַ" און לינקע נ. פ. ר. אין פאַביאַניץ זענען צו־געטראָטען צו שאַפען אייגענע אַרבייטס־לאָזע-פאָנדען, כדי אין פאַל פון אַ שטרייק, זאָלען אין די קאַסעס זיין געלד.

פערגעסען געלד אין דער דראָשקע.

(§) דער וויענער איינוואוינער אַנטאָגי וועליק איז נעכטען איינגעשטיגען אין אַ דראָשקע ביים וויענער וואָקזאַל און פאָרפאָהרען צום גראַנד האָטעל.

דער פאַסאַזשיר האָט אָבער אין דער דראָשקע פערגעסען אַ פּאָרטפעל מיט 1.470 זלאָטעס און דער דראָשקאַזש האָט דעם פאַסאַזשיר וועגען דעם נישט דער־מאָנט.

ערשט נעכטען האָט ה' וועליק גע־טראָפען דעם דראָשקאַזש און איהם גע־לאָזט אַרעסטירען.

„נושאי המטה" די נייע פערוואַלטונג.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָט זיך די נייע פערוואַלטונג פון „נושאי המטה" (פרייהייטס-פּלאַץ 3) קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: יוסף כשאַנאָוויטש — פּרעזעס, י. מ. זדונסקי — וויצע-פּרעזעס, הערש עפּענבאַך — קאַסירער און ל. ביין — עקאָנאָם.

פּראָצעס פון די „אייד-עמ'ס,

וואָס האָבען נישט געהאַלטען די צוואה פון זייער פערשטאָרבענעם שווער.

דאָס אַלטע פּאָר-פאָלק, וואָס מ'האָט געפּייניגט און אַרויסגעוואָרפען פון זייער וואוי־נונג האָבען געוואונען דעם פּראָצעס און די שולדיגע זענען בעשטראָפט געוואָרען.

מיט אַ צייט צוריק איז געשטאָרבען דער הויז-בעזיצער פון ווסכאָדניאַ 6 יעקב אָרבאַך.

אין זיין הויז האָט געוואוינט זייט 9 יאָהר זיינער אַ ברודער הערש אָרבאַך 79 יאָהר אַלט מיט זיין פרוי.

בעת אָרבאַך איז געשטאָרבען, האָט ער איבערגעלאָזט אַ צוואה און אַ קאָנ־טראַקט, אַז דער ברודער זאָל בלייבען וואוינען אויף שטענדיג אין זיין דירה. נאָך דעם פערשטאָרבענעם זענען גע־בליבען טעכטער, וואָס האָבען אין לאָדז וואוינונגען. די איידעמ'ס פון פערשטאָר־בענעם זענענהעניך וורובלעווסקי וועלכער האָט אַן'אייגען הויז אויף וואָלבאָרסקאַ 33 אהרן טאָראַנטשיק (ציגעל-גאַס 46) משה טאָראַנטשיק און ישראל פרידוואַלד. די דאָזיגע איידעמלעך האָבען נישט געקענט פערטראָגען, וואָס הערש אָרבאַך איז געבליבען אין דער וואוינונג.

אין אַ שעהנעם אָווענד אַרום 10 אַ זייגער זענען צו הערש אָרבאַך אַריינ־געקומען די זעלבע איידעמס מיט אַ קאָמפּאַניע און אויפגעהויבען אַ טומעל, געשריגען, געזידעלט און נישט געלאָזט רעם אַלטען הערש זיך לעגען שלאָפען.

צום סוף האָט מען די אַלטע לייט אַרויסגעוואָרפען אין קאָרידאָר וואוּהין מ'האָט אַרויסגעטראָגען די בעטען. נע־בען בעט פון דער אַלטער פרוי האָט מען אָוועקגעלעגט שלאָפען עפּיס א יונג און אין דעם בעט פונ'ם אַלטען הערש אָרבאַך האָט מען אָנגעגאָסען וואַסער איהם אַליין האָט מען געזידעלט, גע־שפּיגען אין פּנים. אין די מאכלים האָט מען אַריינגעשאָטען זאַלץ, אַז מ'זאָל נישט קענען עסען. די שבת'דיגע חלות און דאָס אַלץ וואָס איז אָנגעגרייט גע־וואָרען אויף שבת האָט מען צוגענומען, אָדער געבראַכט אין אַן'אונגעברויכבאַ־רען צושטאַנד.

אין דער וואוינונג האָט זיך אַריינגע־צויגען ישראל פרידוואַלד, וואָס האָט אַ וואוינונג אינ'ם זעלבען הויף אויפ'ן 3-טען שטאָק.

ווען וועגען דער דאָזיגער אונמענש־ליכער האַנדלונג האָבען מיר שוין בקיצור געשריבען אין „נייעם פאָלקס־בלאַט" דאַן זענען די איי. עמלך געקו־מען צום אַלטען הערש און איהם גע־דראָהט, אַז אויב ער וועט עס נישט אָברופען די נאָטיץ אין „נייעם פאָלקס־בלאַט" וועט ער „שלעכט אָבשניידען"

אויפ'ן אַלטען פּאָר-פאָלק האָט זיך מרחם געווען זייער אַ בעקאַנטער אַ גע־וויסער נייפעלד, ווסכאָדניאַ 57, און האָט זיי אַריינגענומען צו זיך אין וואוינונג.

דער ענין איז איבערגעגעבען געוואָ־רען דער פּראָקוראַטור.

דער פּראָצעס געגען טאָראַנטשיק און פרידוואַלד איז פאָרגעקומען אין לאָדזער קרייז-געריכט, וועלכעס האָט אַרויסגע־טראָגען אַן'אורטייל, אַז טאָראַנטשיק איז מחויב אָפּצורייניגען די וואוינונג, וואָס בעשטעהט פון 4 צימער און אַ קיך אויף ווסכאָדניאַ 6, וועלכע איז צוגענומען געוואָרען ביי אָרבאַך'ן. אַ חוץ דעם האָט דאָס געריכט פער'משפּט טאָראַנ־טשיק'ן און פרידוואַלד'ן פאַר בעלעדי־גען דאָס אַלטע פּאָר-פאָלק אָרבאַך צו 14 טעג אַרעסט יעדען.

אויף דעם דאָזיגען אורטייל האָט פרידוואַלד און טאָראַנטשיק אָפּגעגעבען אַן'אַפּעלאַציע קיין וואַרשאַ, פאָריגע וואָך איז דער אַפּעלאַציע פּראָצעס פאָר־געקומען און דאָס וואַרשאַווער געריכט האָט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון לאָ־דזער קרייז-געריכט.

פּסק-דין אין פּראָצעס פון „וויניעשטאָרג".

דאָס קרייז-געריכט האָט אַרויסגע־טראָגען דעם אורטייל אין פּראָצעס פון „וויניעשטאָרג" געגען דער פירמע ראַפּאַ־פּאָרט, פאַר אַרויסגעבען א טראַנספּאָרט פיש דער פירמע קאַלמאַנאָוויטש אָהן דעקונג.

דאָס געריכט האָט געמשפּט, אַז דער „וויניעשטאָרג" האָט דאָס רעכט אָנצו־קלאָגען פּוילישע פירמען אין פּוילישען געריכט. די תביעה פון „וויניעשטאָרג" איז אָבער נאָך נישט צוגע'משפּט גע־וואָרען, ווייל די פירמע ראַפּאַפּאָרט האָט ערקלערט, אַז זי טראָגט אַריין אַ געגען-אַקציע געגען דער רוסישער רע־גירונג, וועלכע האָט איהר צוגענומען פאַר 2 מיליאָן רובל פערש'דיגע סחורות.

דאָס געריכט האָט דעריבער געגעבען דער פירמע ראַפּאַפּאָרט 8 טעג צייט אַריינצוטראָגען אַ געגען-אַקציע.

א צוזאַמענפאָהר פון יודישע מיטגלידער פון שאַצונגס-קאָמיסיע.

(ס) דורך דער איניציאַטיוו פון לאָד־זער סוחרים פעראיין (פּעטריקאָווער 73) וועט דעם 30. ה. ח. פאָרקומען אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון מיטגלידער אין די שאַצונגס-קאָמיסיעס פון דער גאַנצער לאָדזער וואָיעוואודזטווע.

אין דער קאָנפערענץ וועלען זיך בע־טייליגען מיטגלידער פון די שאַצונגס און רעקורס-קאָמיסיעס אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע און אויך פאָרשטעהער פון וואַרשאַ. עס וועלען בעטראַכט ווע־רען אַ רייה פראַגען וועגען פעראיינ־הייטליכען די אַרבייט אין די דערמאָנ־טע קאָמיסיעס, ווייל ביז-איצט הערשט אין די קאָמיסיעס אַ כאַאָס און צוליב דעם, זענען פאָרגעקומען קאָנפליקטען צווישען די קאָמיסיעס און די שטייער־צאָהלער.

אין די סוחרים-קרייזען לעגט מען גרויס געוויכט אויף דער דאָזיגער אַרי־גינעלער, אָבער וויכטיגער קאָנפערענץ

לייענט היינט די ווייטערדיגע פאָרטזעצונג פון
אונזער נייעם עקזאָטישען ראָמאַן די
שוואַרצע כריזאַנטעמע

דער פּאָסט-אַפּעריסט זיך איבערגע־געבען אין די הענד פון דער פּראָקוראַטור

(אַ) ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיט־געטיילט, האָט דער לייטער פון פּאָסט־אַמט אין בעלכאַטאָוו מיכאל קאָסטיצקי צוגע'גנב'עט 30.000 זלאָטעס און נעלם געוואָרען.

אַלע פּרובען איהם צו פערהאַלטען האָבען נישט געגעבען קיין שום רע־זולטאַט.

ערשט נעכטען איז דער לייטער, מיכאל קאָסטיצקי געקומען אין דער פּראָקוראַטור און געבעטען, מ'זאָל איהם אַרעסטירען.

ער איז טאַקע באַלד פערהאַלטען גע־וואָרען און דער פּראָקוראָר טערנייוש וואָלסקי פיהרט שוין די אויספאָרשונג.

עס רעדט דער כלל פון מאַסקען־באַל אין „אימפּעריאַל".

דער 29-טער יאַנואַר איז שוין נישט ווייט.

שוין גאָר נאָהענט פון אונז איז דער טאָג פון גרויסען מאַסקען-באַל פון דער יודישער פּרעסע.

די דעקאָראַציעס, גרויסע, הערליכע, בונטע, זענען שוין פערטיג און ווערען שוין אין די נאָהנסטע טעג אויסגעהאָנ־גען אין די זאַלען פון „אימפּעריאַל".

אויך די קאָריקאַטורען פון אַלע לאָ־דזער בעקאַנטע גדולים זענען שוין גע־צייכענט און וועלען זיין שעהן און קאָ־מיש גלייכצייטיג.

דער „קלו" פון דעם מאַסקען-באַל וועט אָבער זיין דער זשורנאַליסטען־משפּט, וועלכער איז ספּעציעל אָנגעשריבען געוואָרען דורכ'ן קאָמפּאָ־זיטאָר העניך קאָהן מיט די ווערטער פון דיכטער משה בראָדערזאָן. ערשט דער גלית-שפּיל, די טענץ-אַטראַקציעס און דער ריזיג-גרויסער ראַדיאָ-אַפּאַראַט מיט די לינקע רעדעס!

די 2 אָרקעסטער'ס, וועלכע וועלען בעשטעהן פון 35 מוזיקער, ווערען אָנ־געפיהרט דורך דעם בעקאַנטען דירי־גענט לידויצר.

דער בילעטען-פערקויף קומט שוין פאָר אין די רעדאַקציעס: „נייער פאָלקסבלאַט" (פּעטריקאָווער 21) און „לאָדזער טאַגעבלאַט" (פּעטריקאָווער 16).

פאַר די לעזער, וועלכע האָבען נישט געלייענט דעם אָנהויב פון אונזער ראָמאַן „די שוואַרצע כריזאַנטעמע".
ווער עס וועט ברענגען אין אדמיניסטראַ־ציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אָט דעם

קופּאָן

וועט בעקומען דעם אָנהויב פון ראָמאַן

אומזיסט.

לאַנדעס-צוזאַמענפאָהר פון די קאָנסערוואַטיסטען אין לאָדז.

(ס) דער הויפּט-ראַט פון דער קאָנ־סערוואַטיווער „פּראַוויצאַ נאַראָדאָוואַ" האָט בעשלאָסען אין פעברואַר איינצו־אָרדנען אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון דער פּאַרטיי.

צום צוזאַמענפאָהר וועלען קומען צוו. אַנד. פירשט יאַן ראַדזיוויל און דער געוו. מיניסטער מאַרקאָווסקי.

די אַפּטייק-סקלאַדעס ווערען ווייטער בעגרעניצט אין פערקויף פון הייל-אַרטיקלען.

(צ) די בעזיצער פון אַפּטייק-סקלאַ־דעס האָבען זיך געווענדעט צום אינערן־מיניסטעריום מיט אַ בקשה פעסטצושטע־לען די רשימה פון הייל-אַרטיקלען, וואָס קענען פערקויפט ווערען אין די אַפּטייק־סקלאַדעס.

מיט עטליכע טעג צוריק האָבען די אַפּטייק-סקלאַדעס בעקומען אַ ליסטע, אין וועלכער עס זענען נאָך בעגרעניצט געוואָרען די אַרטיקלען, וועלכע די אַפּטייק סקלאַדעס האָבען ביז איצט יאָ געקענט פערקויפען. צוליב דעם פאָהרט אַרויס אַ דעלעגאַציע פון די בעזיצער פון די אַפּטייק-סקלאַדעס קיין וואַרשאַ, כדי צו פּראָטעסטירען אין דעם ענין.

ביי די פעראייניגטע יודישע קאָלאָניאַל-הענדלער.

אויף דער ערשטער זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער פערוואַלטונג פון דער יודישער קאָלאָניאַל הענדלער-אָרגאַניזאַ־ציע (צגעל גאַס 15) האָט די פערוואַל־טונג פון זיך אויסגעטיילט אַ פּרעזידיום פון פאָלגענדע ה"ה: אָליגאָווער — פּרע־זעס, גאָטליב און פינקעלשטיין — וויצע־פּרעזעסען, ווילהעלם — קאַסיר, הימעל־פאַרב — עקאָנאָם, אָלשטיין — סעקרעטאַר.

אויף דער זעלביגער זיצונג האָט די פערוואַלטונג אויסגעאַרבייט אַ טעטיג־קייטס-פּלאַן. צווישען אַנדערן איז בע־שלאָסען געוואָרען, אַז די פערוואַלטונג זאָל אָנשטרענגען אַלע כחות צו דער־פיהרען צו אַ פערשטענדיגונג, געזונדער פעראייניגונג פון אַלע היגע קאָלאָניאַל־און שפּייז-הענדלער. צו שאַפען אַ קרע־דיט-קאַסע, בעמיהען זיך, אַז אונבעמי־טעלטע הענדלער זאָלען בעפרייט ווע־רען, טיילווייז פון שטייערן, זאָרגען פאַר אַ געהעריגער פערטרעטונג אין די שאַצונגס-קאָמיסיעס, אונטערנעהמען אַ קאַמף געגען דער אונעהרליכער קאָנקו־רענץ, פערעפענטליכען אַ רשימה פון די קונים, וועלכע האָבען זיך אָנגעבאָרגט אַ סך פּראָדוקטען אין די אָרימע גע־וועלבער, און נישט געצאָהלט בעצאָהלען, שאַפען אַ ביוראָ, וואָס זאָל פערמיטלען צווישען די הורטאָוויניקעס און די קליי־נע הענדלער און בעמיהען זיך צו רע־גולירען די האַנדעלס-צייט.

„גענערד" - צוזאַמענפאָהר אין רוסלאַנד.

וועגען דער פראַגע קומט פאָר פריי־טאָג אָווענד אין זאַל פון פילהאַרמאָניע, אַ קאָלעקטיווע פאָרלעזונג, פון די צוויי בעוואוסטע פּועלי צ'יוניסטישע פיהרער זרבבל און יוסף ראָזען. נאָך דער פאָר־לעזונג וועלען פאָרקומען דיסקוסיעס.

די פאָרלעזונג האָט אין די יודישע געזעלשאַפטליכע קרייזען ביי אונז אין שטאָט, אַרויסגערופען אַ גרויסע פער־אינטערעסירונג.

פון „רעדוטאַ".

אין „רעדוטאַ" ווערט איצט דעמאָנ־סטרירט אַ דאָפּעלט און זעהר אינטע־רעסאַנט פּראָגראַם: אַ טרעהליכע קאָמע־דיע און אַ גרויסשטאָטישע דראַמע „דאָס מיידעל פון דאַנסינג". דאָס בילד איז דורכגעפלאָכטען מיט אַ רייה העכסט־קאָמישע מאָמענטען און פערפלאָנטערטע סיטואַציעס, וואָס רופען אַרויס גרויס הייטערקייט. די הויפּט-ראָל שפּילט די גראַציעזע און סימפּאַטישע אַרטיסטקע ליליען גאַרוועי.

די גרינדונג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין לאדז.

די גרינדונג און ענטוויקלונג פון קאמאשען-מאכער-מייסטער פעראיין, וועלכער צעהלט זיך צווישען די עלטסטע יודישע האנדווערקער-פעראיינען.

(בעארבייט פון ספעציעל געזאמעלטע מאטעריאלען צום 15-יעהריגען יובילעי)

דער קאָמאַשען - מאַכער - מייסטער-פעראיין געהערט צו די עלטערע האַנדווערקער - פעראיינען. שוין אין יאָהר 1905 — 6, האָבען די קאָמאַשען-מאַכער געהאַט א חברה מיט א מנין, וואו מען פלעגט זיך צוזאַמענקומען שבת און אין יו"ט צו דאַווענען. א גרופע שטעפער מייסטער, צו וועלכער ס'האָבען געהערט ל. ליובראַניצקי, מ. עלקין, ל. אַדערבערג, ל. ראָזענבערג, ש. לאַפמאַן און אנד. האָבען בעשלאָסען צו גרינדען א מאָדערנעם פעראיין און מ'האָט זיך אָנגעהויבען ווענען דעם בעמיהען ביי דער „גובערניע" מאַכט.

אין יענער צייט האָבען אין לאָדז עקזיסטירט א 40 גרעסערע וואַרשטאַטען, וואָס האָבען בעשעפטיגט צו 10 ביז 20 אַרבייטער. די ערשטע אָרגאַניזיר-פערזאַמלונג איז פאָרגעקומען אויף זגערזשער 5 און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַן אָרגאַניזיר - קאָמיסיע, וועלכע האָט נאָך לאַנגע שוועריגקייטען און פערלעדיגונגען פון פערשידענע פאָרמאַליטעטען, ענדליך געעפענט דעם פעראיין. דער מנין ביים פעראיין איז נישט אָפּגעשאַפט געוואָרען און האָט עקזיסטירט ביז 1912.

ווען ס'איז געגרינדעט געוואָרען דער האַנדווערקער-קלוב זענען אַלע שטעפער-מייסטער אַריינגעטראָטען אַלס מיטגלידער אין קלוב. סוף 1912 יאָהר איז געגרינדעט געוואָרען ביים פעראיין א קאָאָפּעראַטיוו פון צוגאָטען און א הלואות-קאַסע, וועלכע פלעגט געבען הלואות ביז 50 רובעל אויף משכנות, אויסצוצאָהלען צו 1 רובעל א וואָך, אָהן ציגזען. די הלואות-קאַסע האָט זיך גוט ענטוויקעלט, די מלחמה האָט אָבער איבערגעריסען איהר טעטיגקייט.

די לאַגע פון פאַך האָט זיך דאַן שטאַרק געענדערט. אין אָנהויב מלחמה האָט מען אין פאַך גוט פערדינט. ס'רוב אַרבייטער זענען געוואָרען זעלבסטשטענדיג, די צאָהל וואַרשטאַטען איז אויסגעוואַקסען ביז איבער 300. אַזוי האָט עס אָנגעהאַלטען ביז 1922, ווען ס'האָט אויסגעבראָכען א קריזיס אינ'ם פאַך און ס'האָט זיך אָנגעהויבען אַן אַנ'עמיגראַציע קיין רוסלאַנד, און אַרגענטינע. די פערוואַלטונג האָט געזוכט מיטלען ווי אויפצוהאַלטען דעם פאַך. דער פאָרזיצער ה' סטאַלניק האָט אפילו אין 1922 — 1923 י. געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט וואַרשא ווענען צוזאַמענרופען א לאַנדעס-צוזאַמענפאָהר, גאָר די בעמיהונגען זענען נישט געלונגען.

ס'איז געקומען די טאַנאַציע-צייט און די עקאָנאָמישע לאַגע פון די שטעפער-מייסטער האָט זיך נאָך מעהר פערערגערט.

דער פעראיין האָט אָנגענומען מיטלען צו שיצען זיינע מיטגלידער פון דער שטייער-שרויף, וואָס האָט אומברחמנות'דיג געדריקט דעם האַנדווערקער בכלל און דעם שטעפער בפרט. דער פאָרזיצער ה' סטאַלניק איז געווען דער ערשטער האַנדווערקער אין די שאַצונגס-קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט, פיל פון די שטעפער זענען מיטגלידער אין דער האַנדווערקער באַנק, וועלכע האָט זיי מיטגעהאָלפען איבערלעבען דעם קריזיס. זיי האָבען זייערע פערטרעטער אין ראַט פון דער באַנק.

אין דעצעמבער 1926 איז געוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג אין וועלכען ס'געהען א יין שענקמאַן, (פרעזעס) פרינק, (וויצע פרעזעס) ראָנמשקע, גרינדמאַן, גאָלדבערג, יאַקובאָוויטש, ראָטשטיין, נודעלמאַן און בימקע. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו מאַכען א נייע פאָהן און אויך בעטייליגען זיך אין דער יובילעאום-פייערונג. מאָרגען קומט פאָר די איינוויאונג פון דער נייער פאָהן.

י. הינדעס.

איינוויהונג פון א צעך-פאהן אין קאנדיטאר-פעראיין.

היינט אין אָוונט קומט פאָר די גענעראַל-פערזאַמלונג פון קאַנדיטאָר פעראיין. אויף דער פערזאַמלונג, וועלכע קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער פערבאַנד פּאָלודניאָווא 4 וועט אויך פאָרקומען די איינוויהונג פון דער נייער צעך פאָהן, וועלכע דער פעראיין האָט איצט געמאַכט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן יובילעאום פון דער האַנדווערקער אָרגאַניזאַציע.

דאס איז נישט קיין אמנעסטיע.

וועגען בעפרייאונגס-דעקרעט פון 20. יאנואר.

שוין פון לאַנגע צייטען האָט זיך איינגעשטעלט, כמעט ווי א טראַדיציע, אַז צוליב יעדער וויכטיגער געשעהניש אין מלוכה-לעבען ווערט פערעפענטליכט אַן אַלגעמיינע אַמנעסטיע.

אויך אין פוילען האָט מען אין משך פון איהר בעניישער פּאָליטישער אומאָפּהענגיגקייט געטריי אָפּגעהיטען דעם דאָזיגען הומאַניטאַרען מנהג און כמעט נאָך אַלע בעדייטענדע נאַציאָנאַלע פאַסירונגען פּראָקלאַמירט א ברייטערע אָדער שמעלערע, אָבער יעדענפאַלס אַלגעמיינע אַמנעסטיע.

אין חודש מאי האָט זיך אין הארץ פון דער מלוכה אָפּגעשפּילט איינע פון די וויכטיגסטע געשעהענישען אין דער געשיכטע פון נייעם פוילען. 2 געגנערישע כחות האָבען עקשנות'דיג געשטריטען פאַר'ן אויבענאַן פון עפענטליכען לעבען: פּראָגרעס מיט רעאַקציע, גערעכטיגקייט מיט געוואַלט, צביעות מיט אויפריכטיגקייט.

פּונקט דערפאַר, וואָס די היינטיגע מושלים האָבען זיך געוואָרפען אין קאַמף מיט אַזעלכע ציהאַבענע לאָזונגען, ווי פּראָגרעס און יושר האָבען זיי פאַר'ן פרייז פון פיל קרבנות עהנליך מנצח געווען.

עס האָט זיך דעריבער געקאָנט גלוי ווערען, אַז דער טריומף פון אָט דער מאָראַלישער איבערקעהרעניש, וועט בעגלייט ווערען מיט א נ'אַקט פון אַנ'אַלגעמיינע אַמנעסטיע פאַר אַלע שולדיגע און זינדיגע.

מיט'ן זיג פון דער מאָראַלישער רעוואָלוציע טרעט דאָך די מלוכה אריין אין א תקופה פון א ניי לעבען, דאַרף זי אַרויסווייזען איהר הוילמוטיגקייט און פערספעקטיוו לגבי די פערזינדיגטע בירגער און זייערע אַלטע חטאים ווי אַמשנעלסטען פערגעסען און פערגעבען.

וואָרט טאַקע די גאַנצע געזעלשאַפט מיט'ן ווערסטען אומגעדולד און שפּאַנונג שוין באַלד 10 חדשים אויפ'ן גרויסען אַקט פון דער אַלגעמיינער אַמנעסטיע.

אמת, אין דזשענניק אוסטאַוו נ. 5 פון 20. יאַנואַר האָט זיך בעוויזען א פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט וועגען בעפרייען די פער'משפּט'ע פון אַרעסט פאַר'ן טערמין, אויב זיי זענען שוין אָפּגעזעסען $^{2}/_{3}$ פון זייער שטראָף, אַלענפאַלס נישט ווייניגער פון 6 חדשים.

קוים כלל דאַרף בעמערקט ווערען, אַז לויט דער דערמאָנטער פעראָרדנונג ווערט דער פרעזידענט ערגעץ. מען ער דליקען ווי לאַנג אין דעם פאַל, אין געזעצען נישט גענומען אין אַכט.

א חוץ דעם זענען פון דער דאָזיגער הנחה איבערהויפּט אויסגעשלאָסען די אַרעסטאַנטען, וועלכע זענען פער'משפּט געוואָרען אויף א טערמין ווייניגער, ווי 9 חדשים און אַלע די יעניגע, וועלכע געפונען זיך נאָך דערוויילע אויף דער פריי, אַלס אייגנט צו פאַר'ן פּראָצעס, אַזוי ביז צו דער געזעצקרעפטיגונג פון אַרויסגעטראָגענעם אורטייל, אומאָפּהענגיג פון טערמין, צו וועלכען זיי זענען פער'משפּט געוואָרען.

אפילו דאָס בעפרייט ווערען פון די אַרעסטאַנטען, וועלכע געהערען שוין יאָ צו דעם הייפעלע „גליקליכע", וואָס האָבען דאָס רעכט פון דעם חסד צו בענוצען, איז אויך אָפּהענגיג פון דער מיינונג, וואָס די מזרמע-מאַכט וועט געבען בנוגע זייער אויפפיהרונג. נאָכמעהר: די געציילטע וועלכע וועלען שוין יאָ האָבען די זכיה אויפ'ן סמך פון דער ציטירטע פעראָרדנונג בעפרייט צו ווערען קוים וועלען זיי זיך ווייטער לאָזען אויף א זינדיגען וועג, ווע־רען זיי צוריק אַרעסטירט און די פערבראַכטע צייט אויף דער פריי ווערט אין אורטייל נישט אַריינגערעכענט. צוריק אַרעסטירט קענען אויך ווערען די יעניגע בעפרייטע, וועלכע וואַגען זיך נישט צו מעלדען דער מאַכט וועגען דער ענדערונג פון זייער וואוינאָרט.

כדאי איז אויך צו דערמאָנען דעם אַרטיקעל 5 פון דער פעראָרדנונג אויפ'ן סמך פון וועלכען די פּאָליציי-מאַכט האָט דאָס רעכט צייטווייליג צו פערהאַלטען יעדען איינציגען, פאַר'ן טערמין בעפרייטען, פער'משפּט'ן, קוים פאָדערען עס די אומשטענדען פון עפענטליכער זיכערקייט.

כאַראַקטעריסטיש איז אָט וואָס: די גאַנצע פערעפענטליכטע פעראָרדנונג האָט בכלל קיין נייע רעכטליכע פערהאַלטנישען נישט געשאַפען. לויט די בעשטימונגען פון די אַרט. 27 24 פון די איבערגאַנגס-פאָרשריפטען צום שטראָף-קאָדעקס פון 7. אויגוסט 1917 האָט מען פון די מ'שטיינס געזאָגט „הנחות" סיי ווי אויך ביז איצט געקענט געניסען.

פּערקעהרט, די איצטיגע פעראָרדנונג, וועלכע מאַכט אָפּהענגיג דאָס בעפרייען פון א פער'משפּט'ן פון אייגזעהן פון דער פּראָקוראָטור און נישט, ווי עס איז געווען ביז איצט, פון געריכט, פערערגערט נאָך אין א געוויסער מאָס די לאַגע.

פאַר קיין פערבעסערונג פון די עקזיסטירענדע פערהעלטנישען קען אויך בשום אופן נישט בעטראַכט ווערען די אַריינגעפיהרטע אין דער פעראָרדנונג פאָרשריפט, אַז דער פערענטם קען ערשט נאָך 6 חדשים פון ערשטען אָפּזאָג בעניי'ען זיין בקשה, וועגען בעפרייען פון אַרעסט פאַר'ן טערמין.

דאָס איז אַלץ, וואָס די פעראָרדנונג פון 20. יאַנואַר גיט. עס איז דעריבער נישט פערשטענדליך, פאַר וואָס די עפענטליכע מיינונג געהמט אָן די דאָזיגע קאַרגע פעראָרדנונג פאַר דער לאַנג-ערוואַרטעטער אַמנעסטיע.

י. אינפעלד.

הלואות

אויף בוי - צוועקען.

(מ) אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט צינאַרסקי איז פאָרגעקומען א זיצונג פון קאָמיטעט אויסצובויען די שטאָט.

דער פאָרזיצער האָט מיטגעטיילט, אַז די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" האָט אָנערקענט פאַר לאָדז א בוי-קרעדיט אויף א סומע פון 800 טויזענד זלאָטיס.

די סומע איז פערטיילט געוואָרען אויף פאָלגענדען אופן: פּאַיקאָווסקי — 6,800 זלאָטיס; מלינאַרטשיק — 4,800 זל.; היידריך — 4,000 זלאָטעס; גאָסטינסקי — 5,000 זל.; שעוויערסקי — 5,000 זל.; גאָטהעלף — 10,600 זל.; וולאָדאַרטשיק — 5,000 זל.; טילער — 8,200 זל.; סטאָלאַרסקי — 6,200 זל.; ראַדזשיקאָווסקי — 6,750 זל.; יאַריש — 12,000 זל.; מאַרקוספעלד — 18,750 זל.; פּאָזנאַנסקי — 38,900 זל.; קריגער — 45,000 זל.; קאַרפ — 15,000 זל; יודישער „מושב זקנים — 20,000 זל.; קאַלינא 31,000 זל.; אַרבאַך — 18,000 זל.; יעלין און רודאַמין — 9,000 זל.; „לאָקאַטאָר" — 43,000 זל.; לעוויט, בזשעזשינסקי — 8,000 זל.; מאַגיסטראַט — 293,000 זלאָטעס:

פערשידענעס.

(ד) אין לאָדז איז לעגאַליזירט געוואָרען א פעראיין פון טאַנץ-לעהרער.

בריף אין רעדאקציע.

וועגען די גענעראל-פערזאמלונג פון „בית מחסה לזקנים".

אויף היינט דינסטאַג, 4 א זייגער נאָכמיטאָג איז בעשטימט די גענעראַל-פערזאַמלונג פון „בית מחסה לזקנים" צום 2 טערמין און ביי יעדער צאָהל מיטגלידער וועט זי פאָרקומען.

יעדע גענעראַל-פערזאַמלונג פאָדערט א גרויסע צאָהל מיטגלידער, יעדער איינער מוז זיך אינטערעסירען מיט'ן גאַנג און טעטיגקייט פון דער אינסטיטוציע, יעדער איינער האָט דאָס רעכט און איז פערפליכטעט צו קאָנטראָלירען יעדען פּונקט, וואָס שטעהט אויף דער טאַג-אָרדנונג, זעהר אָפט קען א פרישער מענש דערזעהען אַזעלכעס, וואָס א שטענדיגער מיטאַרבייטער בעמערקט דאָס נישט, אַזוי ווי ס'זאָגט א פאָלקסוואָרט, א גאַסט אויף א ווייל זעהט אויף א מייל, דעריבער איז געווינשען וואָס מעהר בעזוכער.

ס'זאָל זיך קיינער נישט וואונדערען פאַרוואָס מיר האָבען די גענעראַל-פערזאַמלונג נישט בעשטימט אויף זונטאָג, ווען דער עולם האָט מעהר צייט. צוליב אויספאָרטיגען דעם נייעם בנין מוז בייוואוינען די גענעראַל-פערזאַמלונג דער נאָטאַריוס ראָסמאַן, וועלכער קען זיין נאָר אין וואָכענטאָג.

ב. א. גליקסמאַן.

דורך מיינע ברילען.

אז פעהנער פעהנדלען זיך...

האַרעפּאַשניקעס האָב איך דאָרט געזעהן: צעהן, צוואַנציג, דרייסיג און מעהר, קיין עין הרע, שווער אַרבייטענדיגע יודען, אַלע אָפּגעוואַשענע, יום-טוב'דיג אָנגעטוענע זענען זיך צוזאַמענגעקומען אין דעם אייגענעם לאָקאַלעכ'ל — בלעכער - מייסטער. פייערען זייער יום-טוב, א יום - טוב פון בענייען אַנ'אייגענעם פאָהן — א האַנדווערקער-פאָהן...

זיצען זיי אַזוי אויסגעזעצט די זקנים — דער אַלטער דור מיט אויסגעצוואָגענע. אויסגעקעמטע ווייסע בערדלעך און קוועטשען מיט די פלייצעס:

— אַז מ'ברויך דאָס גאָרנישט, גלאַט מאַכען זיך נאַריש...

— און איך בין שוין, ברוך השם, צוויי מאָל אָראָפּגעפאַלען פון דאַך און האָב זיך געקאָנט בעקראַצען אָהנע פאָהן...

און א דריטער מיט א מינע פון א „וחכם" לאַכט זיך צום ערשט א ביסעלע, דערנאָך פערזשמורעט ער קלוג אַנ'אייגעלע מיט א מהיכי-תיתי-מינע:

— מילא מה; זיי ווילען א ביסעל א הוליע טון, זיך געבען א שפיל אין זעלנער — זאָלען זיי זיך שפּילען, אַז זיי וועלען עלטער ווערען — וועלען זיי קלוגער ווערען...

אָט אַזוי טענה'ן זיך דאָס אַדורך די אַלטע מיט די ווייסע בערדלעך און וואָרטען אומגעדולדיג מיט א בטול-שמייכעל אויף די דינע בלויע ליפּען...

די יונגע אָבער זיצען נישט. פאַר זיי איז דער פאָהן נישט קיין קינדערשפּיל, נישט קיין שפּיל אין זעלנער, ווי די אַלטע ווילען האָבען — פאַר זיי איז עס א סימבאָל פון פעראייניגונג, א סימבאָל פון שטאַרקייט, פון מאַכט... שמיפען זיי זיך טאַקי אַלע מינוט דורך דעם עולם און רופען צו אָרדנונג... און אָט הויבט זיך שוין טאַקי אָן דאָס פּראָגראַם:

דער חזן מיט דעם צוגעשוירענעם בערדעל, פערוואָרפט זיך ממזר'יש דאָס טלית'ל איבער די פלייצעס און שטעלט זיך אויף א באַנק און הויבט אָן צו מאַכען „מלא"ס" די פערשטאָרבענע מיטגלידער. דעם אַלטען עולם, הויבט אָן צו קריכען געפרוירענע מחשבות דורך די קעפּ און אין די מח ווינקעלעך הויבט אָן געפרוירען צו ווערען... מען דערמאָנט זיך אָן חדשים, גוטע פריינד, מיט וועלכע מ'האָט אַמאָל צוזאַמען געאַרבייט זומער אויף די דעכער, אין די גרעסטע היצען, און ווינטער — אין קאַלטע ד'על-ד'-שטיבלעך; די נעגעל זענען פאַר פּראָסט אָפּגעשפּרונגען און דאָך האָבען די הענד עקשנות'דיג געקלאַפּט אין די בלעכען, אויסגעקלאַפּט רעדען צו אייוועז פאַר נגידישע הייזער.. און אָט זענען יענע שוין געשטאָרבען, איבערלאָזענדיג נאָך זיך הונגעריגע אַלמנות. נאַקעטע יתומים...

אָט אַזוי איז אַמאָל געווען, היינט ווילען זיי אַנדערש מאַכען אָט די יונגע מיט זייער פאָהן... רוקט מען זיך צו געהנטער, מ'ווערט היימישער, מ'קוקט מיט נייגעריגע אויגען: „וואָס וועט דאָ זיין ?..."

און אָט זעצט זיך דאָס פּרעזידיום צום טיש: יודישע בלייכע פּנימ'ר מיט עקשנות'דיג פערבויגענע נעז, גאָר די הענד, האַרטע אויסגעאַרבייטע, צושניטענע און צוהאַקטע הענד פון יודישע האַרעפּאַשניקעס פיהרען די ערעפנונג... און איינע אַזאַ האַנד, וואָס שרעקט זיך קיינמאָל נישט פאַר קיין זאַך, נישט פאַר קיין בלעך, נישט פאַר קיין אייזען, נישט פאַר פייער און פערשידענע שטאָפען — אָט אַזאַ האַנד נעמט ציטערדיג די שער אין האַנד אַריין און שניידט אַזוי האַרציג, אַזוי איידעל איבער דאָס זיידענע באַנד, וואָס וויקעלט אַרום דעם פאָהן, מיט אַזאַ איידעלקייט, ווי א גלעט איבער'ן קינד'ס קעפּעלע...

דער פאָהן בעוויזט זיך און צוגלייך מיט אים — אויך טרערען אין מאַנכע אויגען און דורך פערטרערטע אויגען זעהן זיי: איינינקייט, שטאַרקייט, נישט קיין הונגעריגע אַלמנות, נישט קיין אָפּגעריסענע קינדער... און איך זעה „דורך מיינע ברילען" אָט וואָס:

דער חזן בעלעקט זיך, דערמאָנענדיג זיך אָן דעם גלעזעלע בראָנפען, וואָס וועט נאָכקומען... דער פאָרזיצענדער וועט האָבען גליקליכע חלומות; ער וועט זיך זעהן אַלס לידער פון א שטאַרקע און מעכטיגע פּאַרטיי בישראל און דער סעקרעטאַר... וועט האָבען אַרבייט איבערצושרייבען דעם פּראָטאָקאָל, בעשרייבענדיג פּאָדראָבנע דעם גאַנצען פּראָגראַם.

י. שרה'לעם.

געהיימנישפולער מארד אויפ'ן סעקסועלען באָדען אין ווילנא.

אַ נאַקעטע טויטע נאַסע-פרוי אין באָד-צימערל פון אוניווערזיטעט.

דער פערדעכטיגער אין מאָרד ווערט נאָך 2 יאָהר זיצען בעפרייט.

דעם 2-טען יולי 1924 יאָהר, איז צום פערטרעטער פון ווירטשאַפטס-פער-וואַלטער פון ווילנער אוניווערסיטעט וואַלאַדזקא פלוצלונג אַריינגעלאָפען דער שומר פון אוניווערסיטעט הויז נומ. 5 (זאַבינסקא-גאַס) און מיט אַ צוזודערטער שטים געמאָלדען, אַז אין באָד-צימער פון זעלבען הויז, געפינט זיך אַ נאַקעטער מת, צו דער מת איז אַ פרוי צו אַ מאַן, דאָס ווייס ער נישט, ווייל פון שרעק און איבעראַשונג, האָט ער זיך נישט איינגעקוקט.

אויפ'ן דיל פון צימער איז געלעגען אויף דער ערד אַ טויטע נאַקעטע פרוי מיט פונאַנדערגעשפרייטע פיס, צוגע-דעקט מיט אַ צוריסענע קלייד.

פּאָליציי, האָט ביים טויטען קערפער געפונען אַ לעגיטימאַציע אויפ'ן נאָמען פון דער פּראָסטיטוטקע יוזעפאַ ראַדזין, אַ שאַכטעלע פּודער, אַ שפּיגעלע א. ז. קלייניגקייטען.

אויפ'ן פון דער טויטער פרוי זענען געווען דייטליכע שפּורען פון פינגער, וואָס האָבען בעוויזען, אַז די פרוי איז דערשטיקט געוואָרען.

די מעדיצינישע עקספּערטיזע האָט נאָכ-דער פעסטגעשטעלט, אַז די פרוי איז נאָכ'ן ערמאָרדען זי, פערגעוואַלטיגט גע-וואָרען, ס'איז אויך פעסטגעשטעלט גע-וואָרען, אַז דער קרבן האָט געקעמפט מיט'ן מערדער.

דעם שומר'ס סובלאָקאַטאָר דאָמאַנאַוו-סקי האָט דערצעהלט, אַז יענעם טאָג האָט איהם זיין הויז-בעל-הבית, דער שומר דאַנישקאָ איינגערעדט צו לעגען זיך פריהער שלאָפען. ווען ער איז אין דערפריה אויפגעשטאַנען, האָט ער גע-פונען דאַנישקאַן זיצענדיג מיט אַ נ'אָראָפּ-געלאָזענע קאָפּ. זיי'ע ערשטע ווערטער וואָס ער האָט אַרויסגעזאָגט צו דאָמאַ-נאַווסקי'ן זענען געווען:

— „אין באָדער-צימער ליגט א מת".

אויפ'ן סמך פון די דאָזיגע ערקלע-רונגען, איז דער שומר דאַנישקאָ אַרעס-טירט געוואָרען אַלס פערדעכטיגער אין אויספיהרען אַ סעקסועלען מאָרד.

דער אַרעסטירטער האָט געטענה'ט, אַז ער איז אומשולדיג, וואָס שייך דער טויטער פרוי, האָט ער איהר אַריינגע-לאָזט אין אוניווערזיטעטס בנין, ווייל יענע האָט איהם געזאָגט, אַז זי איז אַ סטודענטקע און אַז זי געהט צום פּראָ-פעסאָר.

איצט איז פאָרגעקומען דער שקאָס פּראָצעס.

דער פּראָצעס איז געווען זעהר אַנ-אינטערעסאַנטער. צווישען די עדות איז אויך אויסגעהערט געוואָרען דער ווירט-שאַפטס-אינטענדאַנט פון ווילנער אוני-ווערזיטעט לאַמוויס, וועלכער האָט זיך זעהר שלעכט אָפּגערופען וועגען אָנגע-קלאָגטען. דער עדות דערצעהלט, אַז ער האָט געהאַט געוויסע אינפאָרמאַ-ציעס, אַז דאַנישקאָ לאָזט אין באָד-צימער אָפט אַריין סטודענטען מיט פרויען.

די פרוי פון אוניווערזיטעטס - וואַזשני האָט עדות געזאָגט, אַז דאַנישקאָ פלעגט תמיד קענען אַלעמען וועמען ער פלעגט אַריינלאָזען אין אוניווערזיטעטס - בנין, ווייל קיין פרעמדע פלעגען אָווענד-צייט נישט קומען קיינמאָל אין אוניווערזיטעט הויף, וועלכער איז פון אָוועגד תמיד געווען פערמאַכט.

אויך דאָס עדות זאָגען פון דאַנישקאָס סובלאָקאַטאָר פאַלט אויס נישט זעהר גינס. יג פאַר'ן אָנגעקלאָגטען.

די איבעריגע עדות גיבען פערשידענע סתירות'דיגע ערקלערונגען וועגען דער פערזאָן פון אָנגעקלאָגטען.

אין זיין פערטיידיגונגס - רעדע צע-קלאַפּט אַדוו. אַנדרעיעוו די פונקטען פון פּראָקוראָר.

דער געריכטס-טריבונאַל טראָגט אַרויס אַן אורטייל, לויט וועלכען דאַשינסקי ווערט אַנערקענט פאַר אומשולדיג און פריינעשפּראָכען. **א. ה.**

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָך שריפטליך פון אונזערע לעזער.

2950. האַניגוואַרצעל.

נישט דער פערזאָן אויף וועמענס נאָמען דער פּאַטענט איז אויסגעקויפט, איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די שטייערן, נאָר דער פּאַקטישער בעל בית פון גע-שעפט. פאַר אַזעלכען ווערט בעטראַכט דער פערזאָן, אויף וועמענס נאָמען דער לאָקאַל איז געדונגען.

2951. הערצקאַ.

עס איז אַ פראַגע, צו איהר האָט אויפ'ן ווייטעסטען אָנגעגעבען אַלס צאָהל-אָרט די אַדרעס, וואו עס געפינט זיך דאָס געשעפט. אויב יאָ, איז, דאָס זיין איינגעמאָלדען אויף אַן אַנדער אָרט און דאָס אויסקויפען דעם פּאַטענט אויף אַן אַנדערן נאָמען נישט קיין מאָטיוו צו בעקימען א ווילאָנשעניע פון בעשעפטס אינווענטאַר. בפרט, ווען דער לאָקאַל איז געדונגען אויך אויף אייער נאָמען.

2952. אַ לעזער פון וואָלשאַנסקאַ.

עס איז אַ נאָנסענס פון הויזווירט צו פאָדערן דירה-געלד לויט'ן פּראָצענ-טוס פון דער קאַטעגאָריע D בלויז דערפאַר, וואָס דער לאָקאַל, אין וועל-כען איהר וואוינט און פיהרט גלייכצייטיג אויך אַ ווערקשטאַט איז אַ פראָנטאָ-ווע געוועלב. עס קאָן נאָך זיין אַ רייד וועגען דער קאַט. B, הגם מיר האַלטען, אַז איהר דאַרפט צאָהלען דירה-געלד נאָר לויט קאַט. A

2953 העניריק שוואַלבע.

לויט'ן אַרט. 33 פון דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער פון 15 אויגוסט 1926 וועגען רעגולירען דעם אומזאַץ מיט דעוויזען, אויסלענדישע וואַלוטעס אין געלד-אומזאַץ מיט אויסלאַנד קאָנען אַנווייזונגען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען אין אויסלאַנד אויף פוילען אין דאָלאַרען רעאַליזירט ווערען אין טעקס-דאָלאַרען.

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
דאַזשאַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
זעקסועלע און האָר - הויט - קראַנקהײַטען, לעבער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָווענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נײַעם פאָלקסבלאַט"

בײַם רעדלעגגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגע-געבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געבען ווערען.

גילטיג דעם 25. יאַנואַר 1927.

2954. אבּיהם פייוולעוויטש.

אויב איהר פיהרט אייער פּאָטאָגראַ-פישע אַנשטאַלט אין ערשטען צימער און אין צווייטען צימער וואוינט איהר, דאַרפט איהר צאָהלען כל זמן עס איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען דאָס גרונד דירה-געלד פאַר די ביידע אוּבּי-קאַציעס בעזונדער לויט דער קאַט. B ד. ה. פאַר'ן 4. קוואַרטעל פ. י. 66 פּראָצענט פון גרונד דירה-געלד און אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען אַנ-ערך 3 פּראָצענט.

2955. אַ גרופּע לאָקאַטאָרען.

2956. אַ שטענדיגער לעזער פון פּאָלאַנעצאַ ש. וו.

2957.אַ. פּעטערזיליע פון נאַוואָמיעסקאַ וועגען אייערע עניגים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע.

2958. סומאָר.

אויב איהר ווילט מאָטיווירען געהעַ-ריג אייער בקשה, וועט איהר די ער-לויבניש פון דער מיליטער-מאַכט בעקו-מען. אָפּזאָגען זיך פון בירגערשאַפט איז נישט נויטיג.

-- -

2959. שקלאַרטשיק

איהר קאָנט זיך אָפּרופען אויף די אַרבייטסבעדינגונגען, הגם איהר האָט נישט געשלאָסען קיין שריפטליכען אָפּ-מאַך. איהר קאָנט אייער מאָנונג ווענ-דען נאָר צו דעם פערזאָן, וועלכער האָט זיך מיט אייך פערטראָגען.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, העגעריש און מע-נער-שוואַכע קראַנקהײטען. 989
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָווענד

דער „פּראָלעטאַריאַט" אין ד „בורזשואַזיע" קעמפען,

איבער דעם, ווער עס זאָל זיין דער גבאי אין פּאָליאַקאָוום שול אין מאָסקווא

מאָסקווע „עמעס" דערצעהלט:

„שוין אַ פּאָר חדשים, אַז אין פּאָליאַ-קאָווס שול, וואָס אויף בראָנע גאַס, געהט נישט דורך קיין איין שבת אָדער יום-טוב אָהן אַ טומעל אָדער סקאַנדאַל. עס געהט דאָרט אָן אַ „פּערקאָכטער און פערביטערטער" קאַמף... צווישען די „באַלעבאַטים" פון שול און דעם גבאי. אַז אַ יוד וויל זיין דוקא גבאי, איז עפּעס נישט קיין קלייניגקייט! ווייגט, אַז מען טרייבט איהם נאָך און ער... ער וויל דוקא בלייבען גבאי...

זענען אָבער אין פּאָליאַקאָווס שול פערהאַן נאָך אַזויגע שעהנע באַלעבאַ-טים, וואָס ווילען אויך זיין גבאים.

ווי אַזוי איז דער איצטיגער גבאי פון פּאָליאַקאָוו'ס שול געוואָרען גבאי?

מיט אַ יאָהר צוריק איז אין פּאָליאַ-קאָווס שול געווען אַ פערוואַלטונג פון „בכבודיגע באַלעבאַטים". און כאָטש זיי זענען געווען „בכבודיגע". האָבען זיי דאָך נישט ענערגיש געפיהרט די שול-באַלעבאַטישקייט. די פערוואַלטונג איז בעשטאַנען נאָר פון דעם גביר'ישען טייל און די אַזויגערופענע „הערעפּאַש-נע" שיכטען פון פּאָליאַקאָווס שול זע-נען אין דער פערוואַלטונג נישט געווען פערטראָטען.

אַזוי ווי זיין אַ גבאי אין שול האָט ליב נישט נאָר אַ „בכבוד'יגער" יוד, נאָר אויך אַ בעל-מלאכה—איז אין שול... בעשאַפען געוואָרען אַנ'אָפּאָזיציע „טרו-דאָוואַיאַ פּראַקציע" (אַרבייטער-פּראַקציע) וועלכע האָט אָנגעהויבען קעמפען... פאַר אַ פערטרעטערשאַפט אין דער פער-וואַלטונג. דער „הערעפּאַשנער פּראַקציע" האָט זיך איינגעגעבען צו דערשלאָגען זיך נייע וואַהלען און דער איצטיגער גבאי ראשון פון פּאָליאַקאָווס שול איז אַריין אין פערוואַלטונג אַלס פאָרשטע-הער פון די הערעפּאַשנע מאַסען...

די „טרודאָוואַיאַ פּראַקציע" איז גע-ווען מלא שמחה. אַ קלייניגקייט, נישט נאָר אַריינגעפיהרט אַ קאַנדידאַט אין פערוואַלטונג, נאָר ער איז גלייך געוואָ-רען גבאי ראשון.

ער איז געוואָרען גבאי ראשון און האָט אַריינגענומען די גאַנצע „פער-וואַלטונג" אין האַנד, אַזוי אַז די איבע-ריגע זענען געבליבען אָהן אַ שטאָך אַר-בייט.

די „האָרעפּאַשניקעס" האָט ער גע-האַט אויף זיין צד, האָט ער זיך בעטון, וואָס ער האָט געוואָלט, נישט פרעגענ-דיג ביי די איבריגע גבאים.

ער האָט אויסגעגעבען אַ גרויסע סו-מע געלד אויף פערריכטען די שול, גע-דונגען אַ חזן מיט אַ כאָר און אָנגעצוי-גען אַ גרויסע הוצאה. די איבעריגע גבאים זענען אויף איהם בּרוגז געוואָ-רען פאַר'ן גאַנצען ענין און האָבען אָנגעהויבען אויפהעצען געגען איהם דעם עולם.

די „טרודאָוואַיאַ פּראַקציע" האָט דערזעהן, אַז איהר אויסדערוועהלטער טוט אָן צרות, האָט זי אָנגעהויבען פאָ-דערען, ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון גבאות ווייל די גבירים האָבען געזאָגט, אַז מעהר קיין קאָפּיקע גיבען זיי אין שול נישט, אויב דער בירגער טשלענאָוו בלייבט גבאי ראשון.

אַז טשלענאָוו האָט דערזעהן, אַז „זיינע אָקציעס האַלטען שוואַך" און אַז ווען עס איז וועט ער דאָך מוזען ווע-רען אויס גבאי אין פּאָליאַקאָווס שול, איז איהם איינגעפאַלען אַ געדאַנק צו ווערען גבאי אין דער כאָר-שול אויף ספּאַסאָ גלעגישצעווסקע...

אַז טשלענאָוו איז געקומען שבת אין כאָר-שול און איז נישט פרעגענדיג ביי די גבאים פון שול, אַרויפגעקראָכען נאָכ'ן לייענען אויף דער בימה און גע-וואָלט זיך עפּעס שטעלען דרשנ'ען האָט מען איהם גלייך... געוויזען די טיהר.

איז איהם דאָס געווען ווייניג. האָט ער זיך צום בענשען ראש חודש כסלו ווייטער געפּרואווט שטעלען רעדען אין כאָר-שול. האָבען די גבאים אַ רוף גע-טון... מיליציע און מען האָט דעם גבאי פון פּאָליאַקאָווס שול אָפּגעפיהרט אין דער פּאָליציי און געמאַכט אַ פּראָטאָקאָל.

גראָד אין דער צייט, ווען דער פער-עקשנ'טער גבאי איז געקראָכען אין כאָר-שול אויף דער בימה דרשנ'ען, איז אין פּאָליאַקאָוו'ס שול פאָרגעקומען אַ גרויסע אסיפה, וואו ס'איז געבליבען.. איינמאָל פאַר אַלעמאָל אָראָפּצוזעצען דעם גבאי פון זיין בענקעל און אַריינצונעמען אין דער פערוואַלטונג פינף מענשען פון „טרודאָוואַיאַ סעקציע". אַנשטאָט פרי-העריגע פינף ווערען איצט צעהן גבאים.

שבת, גלייך נאָך ראש חודש בענשען איז עס אָנגענומען געוואָרען, נאָר. פערשרייבען האָט מען עס נישט גע-קאָנט, — ס'איז דאָך שבת אויף דער וועלט. איז געבליבען לאָזען די „פאַר-מעלע" זיים אויף זונטאָג, ווען אַלע זענען פריי.

זונטאָג דריי אַ זייגער בייטאָג איז פּאָליאַקאָוו'ס שול פול געוואָרען מיט מענשען. אַלע באַלעבאַטים זענען געקו-מען חתמ'ענען דעם פּראָטאָקאָל, אַז טשלענאָוו ווערט אויס גבאי ראשון און, אַז אין פערוואַלטונג ווערען צוגעזעצט נאָך 5 מענשען פון „טרודאָוואַיאַ פּראַ-קציע".

טשלענאָוו האָט אָבער דערהערט די מעשה, אַז מען קלייבט זיך איהם דאָ „חתונה מאַכען", איז ער געקומען צו-לויפען אין שול אין מיטען זונטאָג.

די שול איז איבערגעפּאַקט. אפילו די ווייבערשע שול איז געווען פול. דער עולם וואַרט מיט שפּאַנענדיגען אינטערעס, וואָס דאָ וועט אַקאָרשט פאָרקומען.

טשלענאָוו מאַכט זיך נישט וויסענדיג קריכט אַרויף אויף דער בימה און מעלדעט: „איך וועל רעדען וועגען דער בעדייטונג פון היינטיגען טאָג"...

אין שול ווערט אַ שרעקליכער טומעל דער עולם האָט זיך משום נישט געריכט אויף אַזאַ מין שפּיצעל.

עס ווערט אַ געשריי: „ווי קומטסו בורזשוי, רעדען וועגען היינטיגען טאָג? נישט דו, נאָר מיר וועלען רעדען ווע-גען דער בעדייטונג פון היינטיגען טאָג, נאָר מיר, די טרודאָוואַיאַ פּראַקציע, קאָנען וועגען דעם רעדען. ס'איז אַ יום טוב פון האָרעפּאַשניקעס, נישט דיינער".

און, אַז דער פער'עקשנ'טער גבאי געהט דאָך נישט אַראָפּ פון בימה, לוי-פען צו איהם צו אַ 8-10 בעל מלאכות און מען וואַרפט איהם אַראָפּ. ער פּרואווט זיך איינשפּאַרען כאָטש ער... קלעם.

עס ווערט אַזאַ מהומה און בהלה, אַז אַ טייל עולם הויבט נאָר אָן אַנטלויפען פון שול. אין דער ווייבערשער אָפּטיי-לונג הערען זיך היסטעריקעס און טרע-רען. די בימה ווערט גלייך פערנומען פון אַ צעהנדליג האָרעפּאַשניקעס", וועל-כע מעלדען, אַז עס עפענט זיך אַ מי-טינג לכבוד דעם אָקטיאַבער-טאָג (דער יאָהרצייט פון דער באָלשעוויסטישער רעוואָלוציע).

טשלענאָוו שטעהט ביי דער טיר און שרייט, אַז ער, אַלס פאָרזיצער פון פערוואַלטונג, ערלויבט קיינעם נישט רעדען, און אַז ער געהט רופען מיליציע (פּאָליציי). טשלענאָוו געהט אַוועק נאָך מיליציע און אין שול ווערט ווידער פול. עס ווערט אויסגעקליבען אַ פאָר-זיצער און סעקרעטאַר פון דער „האָרע-פּאַשנער פּראַקציע" און מען עפענט די פערזאַמלונג.

די פערזאַמלונג פיהרט זיך אויף רו-סיש. די רעדנער רעדען אויף אַ גע'-הרג'עטער רוסישער שפּראַך. אין אַ האַלבער שעה אַרום קומט טשלענאָוו מיט אַ מיליציאָנער.

דער שול-עולם ווערט נאָך מעהר אויפגערעגט. מען האָט זיך געקאָנט אויף אַלץ ריכטען, אָבער נישט, אַז דער פער'עקשנ'טער גבאי וועט טאַקע ברענ-גען מיליציע.

דער מיליציאָנער, דערזעהענדיג וואָס דאָ טוט זיך, לאַכט זיך גוטמוטיג פונאַנ-דער. געהט אַרויף אויף דער בימה און הויבט אָן טרעטען ביים „פּרעזידיום" צוליב וואָס האָט מען איהם אַהער אַראָפּגעבראַכט, אויף וואָס דאַרף מען דאָ מיליציע?

און אַז ער קאָן זיך קיין טאַלק נישט דערשלאָגען אין דעם טומעל, פערנעמט ער דעם פאָרזיצער'ס אָרט און בעט דעם עולם, מען זאָל איהם אויסהערען.

ביים עולם ווערט אַ גוטע שטימונג, מען צוזעצט זיך און ס'ווערט אַזאַ אָרד-נונג, וואָס ס'איז געוויס קיינמאָל נישט געווען אין פּאָליאַקאָוו'ס שול..

דער מיליציאָנער פיהרט די פערזאַמ-לונג, מען מאַכט פאַר איהם קלאָהר, וואָס דאָ איז פאָרגעקומען, און די מעשה ענדיגט זיך דערמיט. וואָס טשלע-נאָוו ווערט אויס גבאי און אין פאָלקס-געריכט וועט אינגיכען פאָרקומען אַנ'-אינטערעסאַנטער פּראָצעס.

צי זאל אנ'אלמנה ווידער הייראטען?
א אינטערעסאנטע פראגע און ענטפער.

אין ניו-יארקער „טאג" לייענען מיר: דאס איז געשעהן מיט א יאהר 20 צוריק.

אין ניו-יארק איז געשטארבען א רייכער יודישער געשעפטסמאן, דער זוהן פון א בעקאנטען רב, און ווען מען האט געעפענט זיין צואה, האט מען דארטען געפונען א דערקלערונג, וואס האט זיך געלייענט אונגעפעהר אזוי:

„איך זאג אפ מיין גאנץ פערמעגען צו מיין ווייב... נאר בתנאי, זי זאל נאך דעם ערשטען יאהר פון מיין טויט ווידער הייראטען. אויב זי וועט פערבלייבען אנ'אלמנה, פערלירט זי דאס רעכט אויף דער פולער ירושה.

„איך שרייב מיין צואה מיט א קלארען בעוואוסטזיין און בעשטעה אויף דעם פערלאנג, אז עס זאל פינקטליך דורכגעפיהרט ווערען; איך וויל נישט, אז מיט מיין טויט זאל מיין פרוי בערויבט ווערען פון דעם רעכט, וואס יעדער לעבעדיגער מענש האט אויפ'ן לעבען."

מיר גאראנטירען נישט, אז יענע צואה ווערט דא איבערגעגעבען ווארט פאר ווארט, אבער דאס איז געווען דער אינהאלט.

און נישט ווייניג האט מען דעמאלט גערעדט און געשריבען אין אלע צייטונגען וועגען אט דער מערקווירדיגער צואה.

ווארים עס איז דאך געווען אן אידעאלער טאט פון יענעם געשעפטסמאן, וואס האט געבעטען א פרעמדען מאן צו געניסען פון זיין פערמעגען, אבי זיין אלמנה זאל נישט בלייבען עלענד.

ער האט פערשטאנען, יעדער מאן אויפ'ן טויטענבעט, אז א פרוי, וואס האט דאס אומגליק צו פערלירען איהר מאן דורכ'ן טויט, טאר נישט נאך מער בעשטראפט ווערען, אז מען זאל פון איהר אוועקנעמען דאס מענשליכע רעכט אויפ'ן לעבען.

און מיר האבען זיך דערמאנט אן דער צואה פון יענעם יודען, ווען מיר האבען געלייענט דעם בריף פון אונזערען א לעזער פון יאהאנעסבורג, וואס בעט, מען זאל איהם רופען „דער דרום אפריקאנער".

אט וואס ער שרייבט:

„מיר זענען געזעסען, א גרופע מענער, און האבען דיסקוטירט פערשידענע פראגען, ביז וואנען דער ויכוח איז אריבער אויף אט דער פראגע:

צי דארף אנ'אלמנה אויפגעבען יעדען געדאנק פון ווידער הייראטען צוליב איהרע קינדער?

איין צד איז אין דער מיינונג, אז ווען א פרוי בלייבט אנ'אלמנה מיט קליינע קינדער און זי האט די מעגליכקייט זיך מפרנס צו זיין; ווען זי האט, הייסט עס די מיטלען צום לעבען, טאר זי נישט טראכטען וועגען הייראטען א צווייט מאל. איהר לעבען געהערט צו איהרע קינדער.

זאגט אבער דער צווייטער צד, דאס אזא פרוי דארף גאר ווארטען ביז די קינדער וואקסען אויף און ווערען זעלבסטשטענדיג, דאס הייסט, ווען זיי זענען פערזארגט, אז זיי קאנען מאכען זייער אייגען לעבען. דאן זאל זי די מוטער יא הייראטען. זי דארף אויף דער עלטער נישט בלייבען עלענד.

וועלכער צד, דענקט איהר, איז גערעכט..."

דענקען מיר, אז די פראגע פון די אפריקאנער איז בכלל נישט ריכטיג אויפגעשטעלט געווארען.

זיי מיינען אין אמת'ן נאר נישט די פראגע וועגען די קינדער, נאר טאקע וועגען דער מוטער אליין.

די עצם-פראגע איז ביי זיי, צי דארף אנ'אלמנה אפילו אן קינדער, זיך ווידער פערהייראטען, אדער נישט.

ווארים אויב זיי וואלטען זיך געזארגט נאר וועגען די קינדער, טא פאר וואס נישט דיזעלבע פראגע וועגען דעם אלמן?

אנ'אלמנה, א [illegible] פון קינדער, זאל נישט טארען זיך ווידער פערהייראטען, און אנ'אלמן, א פאטער, יא?

א מוטער ליבט דאך איהרע קינדער שטארקער, הייסער ווי א פאטער; א טאטע איז סיי-ווי פערטיג אין אלע צייטען זיך צו אפגעבען פאר איהרע קינדער, און אויב אנ'אלמנה מיט קליינע קינדער פערהייראט זיך א צווייטען מאל איז דאס גאר אויס נויט

אבער קיין מוטער וויל נישט געבען איהרע קינדער קיין שטיפטאטען.

טא פארוואס די פראגע וועגען דעם דער אלמנה — פארוואס נישט וועגען דעם אלמן? אדער צי דארף א פאטער, אנ'אלמן, פונקט ווי א מוטער, זיך אפפערען פאר זיינע קינדער, אבי זיי נישט צו געבען קיין שטיפמאמע?

איז עס קלאהר, אז די הויפט-פראגע זענען דא נישט די קינדער, נאר די מוטער.

און יענער צד פון די דעבאטאנטען מיינט גאר איינפאך, אז א פרוי, וואס איז געבליבען אנ'אלמנה, טאר נישט ווידער אמאל הייראטען.

זי האט, הייסט עס, פערלארען איהר רעכט אויפ'ן לעבען

אזוי האט מען טאקע געדענקט אין די אלטע צייטען, ווען א פרוי איז בעטראכט געווארען ווי דעם מאנ'ס א שטיק אייגענטום, וואס ער האט געקאנט פערקויפען, אוועקשענקען אדער אפילו טויטען.

און ווי א שטיק אייגענטום, וואס געהערט איהם אליין, איז די פרוי געבליבען אויך נאך זיין טויט. זי האט נישט געטארט געהערען צו קיין אנדערען.

האט מען דאך אין אינדיען אמאל בעגראבען די פרויען לעבעדיגערהייט צוזאמען מיט זייערע פערשטארבענע מענער.

און זענען דאך נאך דא פעלקער, ביי וועמען א פרוי, אנ'אלמנה, טאר נישט פיהרען מעהר קיין פאמיליען-לעבען.

ווייל זי איז דאס אייגענטום פון איין באלעבאס, פון וועמען זי קאן זיך נישט בעפרייען; ווייל אין זיינע הענד ליגט איהר גורל. און שטארבט דער באלעבאס איז זיין אייגענטום קדוש, קיין פרעמדער טאר עס נישט בעריהרען.

און פונקט אזוי, ווי עס ווייזט אויס, איז די מיינונג פון יענע, וואס גלויבען, אז אנ'אלמנה טאר נישט מעהר ווידער הייראטען.

צום גליק איז דאס נישט די יודישע מיינונג, נישט די מיינונג פון קיין ציוויליזירטען מענשען.

און פיל בעסער האט פערשטאנען יענער יודישער געשעפטסמאן, וואס האט איבערגעלאזען א צואה, אז זיין אלמנה זאל דוקא יא הייראטען.

ווייל קיין מענש קאן נישט אוועקרויבען פון א צווייטען דאס רעכט אויפ'ן לעבען.

ווייל די מענשען זענען היינט ציוויליזירט גענוג צו בעגרייפען, אז „במתים חפשי הוא", א טויטער בעפרייט דעם לעבעדיגען פון אלע פערפליכטונגען.

און א פרוי, וואס האט געהאט דאס אומגליק צו פערלירען איהר מאן דורכ'ן טויט, דארף געוויס זיך נישט אפזאגען פון לעבען און מעג הייראטען, אויב זי געפינט דעם פאסענדען מאן, וואס וועט זיין א גוטער שטיפטאטע צו איהרע קינדער.

ווארים דאס רעכט אויף לעבען און גליק האט יעדער מענש — אויך די אלמנה.

א זקן זוכט זיין אמאליגע כלה

אין משך פון 44 יאהר האט ער אדורכגעלעבט פערשידענע אומגליקען, איצט האט ער חרטה, וואס ער האט בחור-ווייז מבייש געווען א יונגע מיידעל.

מנחם ק. איז א יוד פון א יאהר 60.

אלס זוהן פון א חסידישען טאטען, האט ער מיט 44 יאהר צוריק א שידוך געטון מיט דער פריילין דבורה ב., די טאכטער פון א מעבעל-סוחר אויף באגנא גאס, צוליב פערשידענע סיבות איז אבער דערנאך דאס מיידעל איהם נישט געפעלען און זיי זענען זיך פונאנדערגעגאנגען.

דאס מעדעל וואס האט דעם יונגענמאן געליבט, האט זיך מיט איהם א לאנגע צייט גע'משפט ביי פערשידענע רבנים און צום סוף האט א פעטער זי ארויסגענומען קיין אמעריקא. ק. איז פון איהר איינגאנצען בעפרייט געווארען און אין א קורצע צייט ארום האט ער התונה געהאט מיט פריילין פייגע מ. פון א קליין שטעדטעל היגטער לאדז.

א דאנק דעם נדן, וואס ער האט בעקומען פון זיין ווייבעל האט ער זיך גענומען צו האלץ-האנדעל, ביי וואס עס איז איהם נישט שלעכט געגאנגען און אין א קורצע צייט ארום האט ער אין ווארשא געהאט א היבשען האלץ-לאגער.

דערפאר האט ער אבער נישט געהאט קיין נחת פון זיין פאמיליען-לעבען, ווייל וואס עס איז ביי זיי געבוירען געווארען א קינד, איז עס גלייך קראנק-געווארען און געשטארבען. אין פערלויף פון 18 יאהר האט זיין ווייב איהם געבוירען 10 קינדער פון וועלכע עס זענען געבליבען לעבען קוים 5.

די דאזיגע צרות האבען שטארק געווירקט אויף זיין געמיט, ער האט אנגעהויבען פערנאכלעסיגען זיינע געשעפטען און איז פאר דער צייט געווארען כמעט אנ'ארימאן.

מיט בערך דריי חדשים צוריק האט איהם געטראפען א פריש אונגליק: זיינע א טאכטער, א מיידעל פון 28 יאהר, איז פלוצלינג קראנק געווארען און אין פערלויף פון צוויי וואכען געשטארבען.

מיט צוויי וואכען צוריק ווערען נאך צוויי פון זיינע קינדער קראנק און פון דאן אן ווערט די לאגע זייערע פון טאג צו טאג ערנסטער.

דער אלטער ק. איז דאן אוועקגעפאהרען צום רבי'ן. האט איהם דער רבי אויסגעהערט און געפרעגט, צי האט ער נישט אמאל אפגעלאזט א שידוך און די כלה האט איהם נישט מוחל געווען? דא האט זיך ק. דערמאהנט אין זיין אמאליגען שידוך און ער האט אלץ דערצעהלט דעם רבי'ן. דערויף האט איהם דער רבי געראטען, אז ער זאל אויפזוכען די כלה און ביי איהר בעטען מחילה.

אנידערגעשלאגענער איז דער אלטער געקומען אין ווארשאווער ראבינאט און איבערגעבענדיג די גאנצע געשיכטע, האט ער געבעטען מען זאל איהם העלפען אויפזוכען זיין אמאליגע כלה, וואס געפינט זיך אין ניו-יארק.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

4) **עקזאטישער ראמאן.**

ער האט ליב געהאט פרויען, נאר זיי פלעגען זיך שנעל צועסען, און ער האט געהאט א שטרעבונג צו בעגעגענען אזא, וואס זאל איהם איבערראשען פערשאפענדיג איהם יענעם געפיהל פון פיזישען און גייסטיגען פערגעניגען, וועגען וועלכען ער האט געטרוימט ביי די הימאלאיען-בערג, וואו עס האבען זיך געפונען זיינע אונגעהויערע רייכטימער

מיט דעם געפיהל פון בלויזער תאוה האט ער זיך בעקאנט אין די ערשטע יאהרען פון זיין יוגענד. אלס זיבעצעניעהריגער בחור איז ער שוין געווען אנ'איבערגעזעטיגטער, און מיט א שמייכעל פון סקעפטיציזם האט ער גערעדט וועגען טרייקייט, און ליבע-ליידען.

דער ריזיגער וואוקס פון יאפאן האט געוועקט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון'ם געבילדעטען אייראפעאיזירטען מאהאראדושא; פון דארט איז געקומען די פעראייניגונגס-אידעע פון די בונטע מזרח-ראסען, און אזוי ווי פערשידענע קלובען פון טאקיא האבען איהם עטליכע מאל פערבעטען צו זיך, האט ער בעשלאסען צו פערלאזען אויף א צייט פאריז און אוועקפאהרען אין יאפאן. דארט האבען זיך, אגב, געפונען נאך אייניגע מאהאראדושאס וועלכע האבען בעקומען העכערע בילדונג אין טאקיא'ער אוניווערזיטעט.

פייכטע ליבעס-ערפאלגען האבען בעגלייט דעם אומעטיגען מאהאראדושא אין זיין נסיעה. אנקומענדיג קיין טאקיא, האט ער פערנומען א פראכטפולען האטעל. אין זיינע סאלאנען פלעגען זיין אפטע געסט: זשורנאליסטען, פאליטישע טוער און אפילו פרינצען איהם גופא האט מען אנגעהויבען איינצולאדען אויף ראוט'ען אין קעניגליכען [illegible]. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס ער האט נאר גיך געוועקט די אויפמערקזאמקייט אויף דער אויסערגעוועהנליך שעהנער פרינצעסין מאראו.

עס איז נישט אדורך קיין גאנצע דריי טעג נאך זייער בעקאנטשאפט, ווי זיי האבען זיך בעגעגענט — אפגעזונדערט, אויג אויף אויג.

וואס עס איז פארגעקומען אין די ווייטערדיגע צוויי יאהר מיט דער פרינצעסין — וועגען דעם האבען נאר געוואוסט די גאר נאהענטע מקורבים פון מיקאדא. מען האט זי חושד געווען אין א שטארקער נאהענטקייט נישט-נאר צום מאהאראדושא נאר אויך צו איינעם א פרינץ פון דעם שבט אריזוגאווא.

נאר דער מאן איהרער אליין, קאמאטסו, האט זיך, ווייזט אויס גלייכגילטיג בעצויגען צו די הארץ-געשיכטען פון זיין ווייב. ער איז בכלל געווען צו-שטארק פערנומען...

א סך פון די מקורבים זיינע זענען געווען איבערצייגט, אז ער ווייסט פון גארנישט; אנדערע, ווידער, האבען פערזיכערט אז עס סטייעט איהם נישט קיין צייט צו פערנעהמען זיך מיט איהם, ווייל ער גופא האט געהאט א סך „שוואכקייטען".

ווען מאראו האט זיך בעקענט מיט'ן מאהאראדושא האט זי שוין געהאט איהר אייגענס צוויי זיהן — דעם צוויי-יאהריגען סאדאנארו און דעם דריי-יאהריגען אלעשיטו, וועלכען דער פרינץ דער פאטער האט ליב געהאט אלס דעם בכור, און דעם יורש פון מאיאראט.

די ליבע פון מאראו צום מאהאראדושא איז נישט געווען אהן מאלגען. עס איז קיין גאנצער יאהר נישט אדורך נאך זייער בעקאנטשאפט, ווי ס'איז געבוירען געווארען א מיידעלע, וועלכע האט, מיט דעם מאהאראדושא'ס הסכם בעקומען דעם נאמען כריזאנטע.

לשון הרע'ניקעס האבען גע'טנה'ט, אז דער פרינץ סאדארו איז אויך נישט פון א כשר'ער אפשטאמונג, און מען האט אין צוזאמענהאנג מיט איהם אפט דערמאהנט דעם נאמען פרינץ אריזוגאווא, צו וועלכען די פרינצעסין מאראו איז געווען גוט געשטימט נאך פאר דער חתונה..

די קלאנגען וועגען דער דאזיגער פערהעלטניס צווישען מאראו'ן און דעם פרינץ פלעגען שטארק אויפרעגען דעם מאהאראדושא, וועלכער האט מיט אלע קרעפטען געשטרעבט, אז מ'זאל דעם יונגען אפיציר אריזוגאווא אריבערפיהרען אין אנ'אנדער שטאט, וואס ווייטער פון טאקיא.

דאס בעשטימען אבער פון א פרינץ פון בלוט אויף דער פראווינץ — איז אבער אנ'ערשיינונג, וואס פראקטיצירט זיך זעהר זעלטען אין יאפאן, און מ'דארף דערויף האבען די ספעציעלע הסכמה פון מיקאדא.

פון צייט צו צייט פלעגט זיך דער פרינץ בעגעגענען מיט זיין נייעם קאנקורענט, און ביידע האבען זיי זיך געהאלטען זעהר אנשטענדיג, קארעקט, הגם איינער דעם אנדערען האבען זיך פיינט געהאט, ווי די שפינען. זיי פלעגען אפילו דאן שפילען אין קארטען ביי איין טיש.

איינמאל האט מען אבער געפונען דעם יונגען פרינץ אריזוגאווא א דערהרג'עטען אין זיין אייגענער בעט.

ער איז געלעגען אונבאוועגליך — פונקט ער וואלט געשלאפען, און ווען זיין מוטער איז איהם געקומען אויפוועקען האט ער נישט ארויסגעוויזען קיין שום סימנים פון לעבען...

מען האט וועגען דעם צו-וויסען געגעבען דעם מיקאדא, און ווען דער אימפעראטאר, וועלכער האט נישט לאנג צוריק בעשטימט דעם פרינץ אויף א העכערען פאסטען, האט דערהערט וועגען זיין טרויעריגען סוף, האט ער פעראָרדנעט צו מאכען אנ-אויספארשונג.

די סיבה פון דעם פרינץ'ס טויט איז געבליבען א געהיימעניש.

די מוטער פון דער פרינצעסין כריזאנטא האט א לאנגע צייט געבענקט נאך דעם דערמארדעטען אריזוגאווא. מען האט גע'שמועסט, אז איהר מאן האט געהאט א חלק אין דעם פרינצ'ס טויט, מחמת ער זאל איהם האבען געטראפען אין די ארעמס פון זיין יונגער פרוי. אנדערע מענשען האבען פערזיכערט, אז איהם האבען דער'הרג'עט געדונגענע טשייטעס (אזא סעקטע פון יאפאנישע מענשען-ווערגער'ס) און אז דער מארד איז דורכגעפיהרט געווארען לויט'ן בעפעהל פון מאהאראדושא.

דער מאהאראדושא, וועלכער איז געווארען איינער פון די הויפט-טוער אין די פאליטישע קלובען, האט געהאט א גרויסע השפעה אין הויף, און דעריבער איז טאקע נישט געפונען געווארען קיין איין דרייסטער מענש, וואס זאל האבען מוט צו עדות-זאגען ג גען איהם.

ביסלעכווייז האבען וועגען דער קאטאסטראפע פערגעסען אי די לייט, וואס זענען גאר נאהענט געשטאנען צום ענין, אי די פרינצעסין מאראו, וועלכע האט זיך אינגאנצען איבערגעגעבען צו די לאסקעס פון מאהאראדושא.

קיינער, חוץ דער פרינצעסין מאראו גופא האט נישט געוואוסט, געגוי דעם סוד פון כריזאנטא'ס געבורט; קלאהר איז אבער פאר אלע געווען, אז די בעזונדערע צארטקייט און אויפמערקזאמקייט פון דער מוטער צו דער קליינער טעכטערל זענען נישט סתם פון דער העלער הויט, נאר האבען א טיפען ראמאנטישען גרונד.

(פארטזעצונג קומט)

יעדער דאָקטאָר

ווייסט און צומעהלט אָמגערנסטען

„SCOTTA EMULSJA TRANOWA"

Scotta Emulsja Tranowa

אַלס ערפריִשוּנגס-מיִטעל ביי סקראָ-פוּל, ענגליִשע קרענק און לונגען ליידען, אַ דאַנק דער גרויסער מאָס ווִיטאַמין און פאָספאָר, וואָס עס ענטהאַלט

„Scotta Emulsja Tranowa"

האָט אַן אָנגענעהמען געשמאַק, פערטראָגט זיך און איז לייכט צום פערדייען. מ'דאַרף דורכאויס פערלאַנגען נאָר דעם אָריגינעלען „Scotta Emulsja tranowa" וועלכען מ'קאָן בעקומען אין יעדער אַפּטייק און איִן יעדען אַפּטייק סקלאַד.

902

אכטונג צייטונגס-פערקויפער אין לאדז

שבת, ד. 29 יאַנ., פּינקטליך 6 אָוועגד קומט פאָר איִן דער ספּולדזיעלניע פון די צייטונגס-פערקויפער, פּעטריקאָווער 66 די

גרינדונגס - פערזאַמלונג

פון נייעם נעג־ינדעמעז - אומפּאַרטייאישען פעראיין, וואָס איז בעשטע-טיִגט געוואָרען פון מיִניסטעריום. גלייכצייטיִג קומט פאָר אַ פעראייניִגונג פון אַלע צייטונג פערקויפערס. מ'בעט אַלע צו קומען מיט אַכטונג די גרינדער.

וואַרנט חענעז איִיער געזונד

די „שווייצאַרישע ביטערע קריי-טער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפּרעכענד ביי מאַגען-קראַנקהייטען קישקעס, אָבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען אַ מילד און נאַטוראַל דורכרייניִגונגס-מיִטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און חיִרקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַן אַפּעטיט.

צו פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון

A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41

מיר שיקען אַרויס אַמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען).

1462

מעבעל

אין גרעסטען אויסוואַהל רעיעל און ביליג מיט די בעסטע בעדינגונגען בעקומט מען נאָר ביי ה'

ווינטער, הילינסקי 41,

פראָנט - געשעפט

459

כ'קויף אַלטע מעבעל און צאהל די העכסטע פּרייזען.

טליתים-פאַבריק

אייפאַרבעטונג פון חאַלטענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים פון פערקישע, חי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטאַיל! מיט אויפּפער-טיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציִרינאַווסקי, קאַמיענגאַ 1,

אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

298

עד מתי עצל תשכב?

הי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

חען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פעסער אין קאָ-מיִסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אין אגזשאַנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליצייִ-בעצירקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעם, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעיעל און ביליג!

Dr. med. Ludwik **Rapeport**

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָ-זען און האַרן - קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. med. **A. MAZUR**

נאַרוטאָוויטש (דזעלנאַ) 44 טעלעפאָן 22-44.

אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.אַ.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

Dr. med. **Różaner**

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר חענערישע און הויט-קראַנקהייטען. — בעהאַנדלונג — מיט קינסטליכע בערג-זאָנגע. נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

Akuszerka E. Sklarowa

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּאָמאָרסקאַ 35 אויף זיעלאַנאַ 47, וו. 18

געבורטס-היִלף פריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנ-קען-קאַסע.

603

Dr. **L. Szyfman**

האָט זיך איבערצויגען אויף זשעלאַנאַ 3, פראָנט, 1. שטאָק, טעל. 6-72, עמפּפאַנג-שעה'ן פון 7—9 אָוו.

טיכטיגע

אגענט ן!

מיט גוטע רעפערענצען קע-נען זיך מעלדען אין דער זייף-פאַבריק העלבאַך-נאָם 27 פון 7-8 אָוונד.

אראָכאָל

פון אונגעפעהר 256 קוו. מעטר. געאייגענט אויף אַ פאַב ... ווערט פון זאָפאָרט געזוכט.

אָפערטען: ביטע אונטער „פאַבריקס לאָקאַל" אין דער אַדמיניסטראַציע.

607

צענטראַלער יודישער קאָנסטרוקטיוו-פילאַנטראָפּישער רעטונגס-קאָמיטעט

אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 3|5.

בילאַנס-בעריכט אויפ'ן 31. דעצעמבער 1926.

הכנסה.	גר. זל.
רעכנונג פון סובסידיעס:	305,898.18
„ „ נדבות:	74,491.97
„ „ מיטגלידס-ביישטייער	57,640.15
„ „ הילפס-גראָשען	1.012.–
„ „ דיסקר. פאָנד	1 800.–
„ „ הלואות-קאָסטען	29.495.85
„ „ פּראָצענטער	1.183.96
„ „ הלואות (צוריקגעצאָהלט)	170.881.–
„ „ אונטערשטיצונגען	20.–
	642.423.11

הוצאה.	גר. זל.	
רעכנונג פון סובסידיעס: „קולטור-אַמט"		7.500.–
„ „ נדבות: פאַר'ן „ל. יוד. דאָקטר."		1.500.–
„ „ אונטערשטיצונגען		20 717.30
„ „ דיסקר. פאָנד		200.–
„ „ הלואות		549.409.–
„ „ פערשידענע אויסגאַבען		676.21
„ „ ביוראָ-קאָסטען		2,352.36
„ „ בעלייכטונג און בעהייצונג		570 90
„ „ אינסטאַלאַציע		2.478.15
„ „ דרוק-זאַכען		4.254.73
„ „ אַנאָנסען		280.–
„ „ פּראָטעסט-קאָסטען		148.88
„ „ געריכטס-קאָסטען		87.80
„ „ פּאָרטאָריע		1.792.66
„ „ קאָנטראָל		2.547.80
„ „ אינקאַסאָ		9.29.85
„ „ פּענסיעס		17.257.50
„ „ פּראָצענט. און אינקאַסאָ-קאָסטען		1.052 42
קאַסע-בעשטאַנד אויפ'ן 1/I 1927		
א) אין דעפּאָזיטען באַנק I זל.	8 058.98	
ב) „ „ „ II „	454 41	
ג) „ דיסקאָנטאָ-באַנק „	291.–	
ד) „ דער ק פונ'ם קאָמ. „	11.563.16	20 367.55
		642 423.11

בילאַנס אויפ'ן 31. דעצעמבער 1926.

הכנסה.	גר. זל.
רעכנונג פון הלואות	367.528.–
„ „ דרוקזאַכען	1.–
„ „ דעפּאָזיטען באַנק I	8.058 98
„ „ „ „ II	454.41
„ „ דיסקאָנטאָ-באַנק	291.–
„ „ דער קאַסע: קאַסע-בעשטאַנד אויפ'ן 1/I 27	11.563.16
	387.896.55

הוצאה.	גר. זל.
רעכנונג פון דיסקרעציע-פאָנד	1.600.–
„ „ קאַפּיטאַל	386.296.55
	387.896.55

ליטאָגראַפישע אנשטאַלט

„GRAFIKA"

לאָדז, פּעטריקאָווער 83, טעל. 29-21

נעמט אָן אַלער אַרט בעשטעלונגען אין פילפאַכיגע פאַרבען, ווי:

רעקלאַמען, פּלאַקאַטען, מאַפּעז, דיפּלאָמען, רעפּראָדוקציעס, אקציעס, משעהען,

שטעמפּעס אויף לאַגער: שטרימפּ- און וואָל-באַנדעראָלען, ווייז-עטיקעטען, גאַרן-עטיקעטען א. וו. וו.

ווערט-פּאַפּירען, אַבליגאַציעס, קופּאָנען, עטיקעטען, פּאַקונגען, און פערשידענע אויספירונגען פאַר האַנדעל און אינדוסטריע.

576

Dr. med. **Braun**

פּאַלודניאָוואַ 23 טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לויכט (האַר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

Dr. med. **W. Eychner**

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

+Radio Gum+

PREZERWATYWY

najlepsza **marka światowa**

Żądać w składach apteczn., aptekach, perfumerjach i w składach optycznych.

Reprez. na Łódź i województwo Łódzkie:

Perfumerja **D. MARKUS, Piotrkowska 59,** tel. 28-02

אַבאָנעמענטס-פּרייז:

אַנאָנסען-פּרייז:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bratowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.